

Samråd om förslag till Vattentjänstplan för Jönköpings kommun

Jönköpings kommun har tagit fram ett förslag till en vattentjänstplan som visar kommunens långsiktiga planering för att tillgodose behovet av allmänna (kommunala) vattentjänster.

Vattentjänstplanens huvudsyfte är att ge förutsättningar för en god planering av kommunens skyldighet att ordna allmänna vattentjänster (vatten, spill- och/eller dagvatten) och att ge berörda fastighetsägare och myndigheter möjlighet till insyn och deltagande i processen.

Förslaget till vattentjänstplan innehåller bland annat:

- En övergripande beskrivning av de utmaningar och långsiktiga behov som finns för den allmänna VA-anläggningen i Jönköpings kommun.
- En utbyggnadsplan som visar vilka områden med befintlig bebyggelse, som idag har enskilt VA, som kan bli aktuella för utbyggnad av allmänt VA.
- En redovisning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Vattentjänstplanen är tänkt att utgöra en delplan till kommunens befintliga VA-plan. Planen är inte bindande utan endast vägledande.

Parallellt med framtagandet av vattentjänstplanen har en undersökning av betydande miljöpåverkan gjorts. Den sammanfattande bedömningen är att de åtgärder som föreslås i vattentjänstplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Samråd avseende undersökning av betydande miljöpåverkan (undersökningssamråd) ingår i samrådet av vattentjänstplanen.

Vattentjänstplanen är på samråd från den 10 mars till och med den 5 juni 2025. Under denna period finns möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

Lämna synpunkter

Eventuella synpunkter ska skriftligen skickas in senast 5 juni 2025. Ange diarienummer Tn/2025:31 och skicka ert yttrande via e-post till tekniska@jonkoping.se eller brev till:
Jönköpings kommun, Tekniska kontoret, 551 89 Jönköping.

Frågor

Mer information finns på www.jonkoping.se/vattentjanstplan. Ni kan också kontakta kommunens kontaktcenter på 036-10 50 00 eller kontaktcenter@jonkoping.se.

TEKNISKA KONTORET

Sändlista

Nämnder, kommunala bolag mm

Tekniska nämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Räddningstjänsten

June Avfall

Kommuner

Aneby kommun, info@aneby.se

Aneby Miljö & Vatten AB, amaq@aneby.se

Eksjö kommun, kommun@eksjo.se

Gislaveds kommun, kommunen@gislaved.se

Habo kommun, info@habokommun.se

Mullsjö kommun, kommun@mullsjoe.se

Nässjö kommun, kontaktcenter@nassjo.se

Tranemo kommun, kommun@tranemo.se

Tranås kommun, tanas.kommun@tranas.se

Ulricehamns kommun, kommun@ulricehamn.se

Vaggeryds kommun, info@vaggeryd.se

Ödeshögs kommun, kommun@odeshog.se

Myndigheter

Länsstyrelsen i Jönköpings län, jonkoping@lansstyrelsen.se

Havs- och Vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU), sgu@sgu.se

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), registrator@msb.se

Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se

Försvarsmakten, fysplan@mil.se

Organisationer

Vätternvårdsförbundet, vatternvardsforbundet@lansstyrelsen.se

Nissans vattenråd, christer.gustafsson@gnosjo.se

Lagans vattenråd, roland.gottfridsson@gmail.com

Tidans vattenförbund, ingemar.lindskold@mariestad.se

Hyresgästföreningen, sydost@hyresgastforeningen.se

Fastighetsägarföreningen, jonas.hellberg@fastighetsagarna.se

Villaägarna Södra Vätterbygden, kjell@harbom.eu

Lantbrukarnas riksförbund (LRF), jonkoping@lrf.se

Naturskyddsföreningen Huskvarna - Gränna, jo.berlin@live.com

Naturskyddsföreningen Jönköping, pia_larsson@outlook.com

Naturskyddsföreningen Bankeryd, inga-britt.falth@hotmail.com; margit.sanden@gmail.com

Fastighetsägare

Fastighetsägare i VA-utbyggnadsområden (Lovsjö fritidshusområde och Konungsö)

Fastighetsägare i VA-utredningsområden (Öggestorps-Målen, Hulukvarn, Berghalla och Bunn)

Vattentjänstplan

Delplan till VA-plan

Samrådshandling 2025-01-24

Sammanfattning

Följande dokument, som utgör Jönköpings kommuns vattentjänstplan 2025-2036, är en del av kommunens vatten- och avloppsplan. Syftet med vattentjänstplanen är att beskriva kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna (kommunala) vattentjänster ska tillgodoses. Vattentjänstplanen avgränsas till de områden inom kommunen som idag omfattas av, eller kan komma att omfattas av, verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp.

Kravet på att alla kommuner ska ha en vattentjänstplan samt vad planen ska innehålla finns i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Innan en vattentjänstplan antas ska kommunen samråda med berörda fastighetsägare och myndigheter och ställa ut förslaget till granskning. Planen ska antas av kommunfullmäktige men är inte bindande utan endast vägledande. Mer om detta, samt om vattentjänstplanens koppling till befintlig vatten- och avloppsplan, finns i *kapitel 2*.

I *kapitel 3* beskrivs, på en övergripande nivå, de utmaningar och långsiktiga behov som finns för den allmänna VA-anläggningen avseende dricksvattenförsörjning, spill- och dagvattenhantering i de områden som ligger inom befintligt verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp.

I *kapitel 4*, som utgör kommunens utbyggnadsplan för vatten och avlopp, redovisas områden med befintlig bebyggelse som idag ligger utanför verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp, men där det på grund av risk för människors hälsa och/eller för miljön kan finnas ett behov av utbyggnad av allmänt vatten och avlopp. Totalt har 23 områden identifierats och klassats. Utbyggnad av allmänt vatten och avlopp föreslås i två av dessa områden medan fyra områden anses vara i behov av utredningar för att klargöra hur vattenförsörjningen och avloppshantering i området kan lösas på bästa sätt. I kapitlet finns även en kort beskrivning av utbyggnad av vatten och avlopp till nya områden (exploateringsområden).

I *kapitel 5* redovisas hur kommunens allmänna VA-anläggningar bedöms påverkas vid ett skyfall och de åtgärder som anses behöva vidtas för att bibehålla anläggningarnas funktion vid och efter ett skyfall.

Parallellt med framtagandet av vattentjänstplanen har en undersökning av betydande miljöpåverkan gjorts, se *kapitel 6*. Den sammanfattande bedömningen är att de åtgärder som föreslås i vattentjänstplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning därmed inte behöver göras.

I *kapitel 7* finns en sammanställning över vattentjänstplanens åtgärder. Många av åtgärderna kräver ett förvaltningsövergripande samarbete.

Innehållsförteckning

1	Begreppsförklaringar	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund och målsättning	3
2.2	Arbetsprocessen	3
2.3	Befintlig strategisk VA-planering	4
2.4	Planens koppling till VA-planens vision och strategier	5
3	Långsiktig planering av kommunens allmänna VA-försörjning	7
3.1	Inledning	7
3.2	Dricksvattenförsörjning	8
3.3	Spillvattenhantering	10
3.4	Dagvattenhantering	10
4	Utbyggnadsplan för vatten och avlopp	12
4.1	Inledning	12
4.2	Identifiering av VA-planområden	13
4.3	Fyra olika typer av VA-planområden	14
4.4	Metod för klassning av VA-planområden	15
4.5	Resultat av klassning av VA-planområden	18
4.6	Ny bebyggelse	19
4.7	Åtgärder	20
5	Skyfallspåverkan på kommunens VA-anläggningar	21
5.1	Inledning	21
5.2	Metod för skyfallskartering	22
5.3	Påverkan på VA-anläggningar	23
5.4	Åtgärder	24
6	Undersökning av betydande miljöpåverkan	26
7	Sammanställning av åtgärder	27

Bilagor

- Bilaga 1. Karta över VA-planområden och deras klassning
- Bilaga 2. Områdesbeskrivningar till VA-planområden
- Bilaga 3. Bedömningsmodell för VA-planområden
- Bilaga 4. Undersökning av betydande miljöpåverkan

1 Begreppsförklaringar

Allmänt VA Kan även kallas kommunalt VA. Avser vattenförsörjning och avloppshantering inom verksamhetsområde för VA.

Allmän VA-anläggning En VA-anläggning som en kommun har ett rättsligt bestämmande/inflytande över och som används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster.

Anläggningsavgift Engångsavgift för inkoppling till allmänt dricksvatten, spillvatten respektive dagvatten.

Avloppsvatten Samlingsnamn för spillvatten och dagvatten.

Bräddning Ett tillfälligt utsläpp av orenat spillvatten till följd av överbelastning på ledningsnätet vid kraftiga regn eller tekniskt fel på avloppsreningsverk eller pumpstation. Spillvatten från ledningsnätet leds då direkt ut till en sjö, vattendrag, dike eller på markytan i stället för att ledas till avloppsreningsverk.

Dagvatten Regn- och smältvatten som tillfälligt avrinner på mark eller hårdgjorda ytor.

Dricksvatten Vatten som kommer från kranen och bland annat används för dryck, matlagning och hygien.

Enskild VA-anläggning En VA-anläggning för vattenförsörjning eller avloppshantering som den enskilde fastighetsägaren eller medlemmar i en gemensamhetsanläggning är ansvariga för.

Gemensamhetsanläggning Enskild VA-anläggning som inrättats för två eller flera fastigheter gemensamt.

Grundvatten Vatten i den del av jorden eller berggrunden där hålrummen är helt vattenfyllda. Grundvatten bildas när vatten sakta rinner ner genom marken.

Infiltration När vatten sakta rinner ner genom marken.

Klimatfaktor Ett värde som används för att beräkna hur klimatförändringar väntas inverka på nederbörds mängden. Om nederbörds mängden multipliceras med en klimatkoefficient på exempelvis 1,4 innebär det att ett regn med motsvarande återkomsttid antas vara 40 % kraftigare i framtiden, på grund av klimatförändringarnas påverkan.

Klimatscenarier Beskriver flera tänkbara utvecklingar av klimatet.

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) Lagen reglerar rättigheter och skyldigheter mellan kommunen (VA-huvudmannen) och användaren av de allmänna vattentjänsterna.

Miljökvalitetsnormer Bestämmelser om kvaliteten på vattnet i en vattenförekomst.

Nödvatten Vatten som distribueras på annat sätt än via ledningsnät, exempelvis via tankbilar.

RCP Scenarier över hur växthuseffekten kommer att förstärkas i framtiden. RCP 8.5 motsvarar fortsatt höga utsläpp av växthusgaser medan RCP 4.5 innebär att utsläppen av växthusgaser i atmosfären ökar fram till år 2040 för att sedan avta.

Recipient Vattendrag eller sjö som är mottagare av renat eller orenat avloppsvatten.

Reservvatten Vatten från en annan vattentäkt eller ett annat vattenverk än det ordinarie och som distribueras via ledningsnät.

REVAQ Revaq är ett certifieringssystem med syfte att minska flödet av farliga ämnen till reningsverk och säkra en hållbar återföring av växtnäring i slam.

Råvatten Det vatten som vattenverken använder för att producera dricksvatten. Kan antingen vara ytvatten eller grundvatten.

Skyfall Stora mängder nederbörd på kort tid, enligt SMHI minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut.

SMHI Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Spillvatten Förorenat vatten från hushåll och verksamheter som avleds till avloppsreningsverk. Spillvattnet kommer från toaletter, bad, disk och tvätt.

Tillskottsvatten Samlingsbegrepp för vatten som, utöver spillvattnet, avleds i spillvattenledningsnätet. Tillskottsvatten kan vara dagvatten, dränvatten, inläckande grundvatten med mera.

VA En förkortning för vatten och avlopp. Med vatten menas dricksvatten och med avlopp menas spillvatten och dagvatten.

VA-huvudman Är den som äger och bygger ut den allmänna VA-anläggningen. Oftast en kommun eller kommunalt bolag.

VA-plan Ett strategiskt dokument för kommunens VA-planering som bygger på Havs- och vattenmyndighetens vägledning 2014:1.

Vattendirektivet EU:s ramdirektiv för vatten som bestämmer vad EU-länderna minst ska klara vad gäller vattenkvalitet och tillgång på vatten.

Vattendom Ett tillstånd som reglerar hur mycket råvatten som en verksamhet får ta från en vattenförekomst.

Vattenförekomst I förvaltningen av vatten inom EU delas sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten in i enheter med en viss geografisk storlek.

Vattenförsörjningsområde Ett geografiskt begränsat område inom vilket dricksvatten kommer från en eller flera vattentäkter och inom vilket dricksvattenkvaliteten kan anses vara i stort sett enhetlig.

Vattenskyddsområde Ett avgränsat område som omfattas av vattenskyddsföreskrifter. Syftar till att skydda en vattentäkt mot förorening och annan påverkan.

Vattenstatus Beskriver den vattenkvalitet eller -kvantitet som råder i en vattenförekomst.

Vattentjänst Tjänster avseende leverans av dricksvatten respektive omhändertagande av spillvatten och dagvatten. När sådana tjänster tillhandahålls genom en allmän VA-anläggning är de allmänna vattentjänster.

Vattentäkt Grundvatten- eller ytvattenkälla från vilken ett vattenverk hämtar sitt råvatten.

Verksamhetsområde Ett geografiskt avgränsat område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning.

Ytvatten Det vatten som finns i sjöar, vattendrag, hav och våtmarker.

Återkomsttid Beskriver hur ofta en viss nederbördsmängd sannolikt faller enligt historisk regndata. Kan uttryckas som till exempel 10-årsregn eller 100-årsregn.

2 Inledning

2.1 Bakgrund och målsättning

År 2021 fastställde Jönköpings kommunfullmäktige en strategisk vatten- och avloppsplan (VA-plan) för kommunen. Syftet med planen är att kommunen ska ha en strukturerad och långsiktig planering för vattenförsörjning och avloppshantering för alla i kommunen. VA-planen ska även bidra till att nå de nationella miljömålen samt uppsatta miljökvalitetsnormer enligt EU:s ramdirektiv för vatten. Kravet på VA-plan regleras i vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten.

Den 1 januari 2023 trädde en ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) i kraft. Ändringen innebär att alla kommuner i Sverige ska ta fram en vattentjänstplan som ska innehålla:

- Kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses, och
- Kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid skyfall.

Innan en vattentjänstplan antas ska kommunen samråda med berörda fastighetsägare och myndigheter och ställa ut förslaget till granskning. Planen ska antas av kommunfullmäktige, men är inte bindande utan endast vägledande.

Föreliggande vattentjänstplan för Jönköpings kommun är en delplan till kommunens VA-plan. Målsättningen med vattentjänstplanen är att:

- på en övergripande nivå tydliggöra de långsiktiga behov som finns för den allmänna VA-anläggningen.
- tydliggöra vilka områden med befintlig bebyggelse som kan bli aktuella för utbyggnad av allmänt VA.
- identifiera vilka risker som finns för den allmänna VA-anläggningen vid skyfall och att föreslå åtgärder.
- undersöka om vattentjänstplanens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

2.2 Arbetsprocessen

2.2.1 Framtagande av plan och bedömning av miljöpåverkan

Arbetet med att ta fram vattentjänstplanen har utgått från Svenskt Vattens vägledning för framtagande av vattentjänstplan¹. Planen har tagits fram av Jönköpings kommuns VA-avdelning i samarbete med kommunens VA-plangrupp som är en förvaltningsövergripande arbetsgrupp bestående av tjänstemän från Tekniska kontoret, Stadsbyggnadskontoret och Miljö- och hälsoskyddskontoret. Den del av vattentjänstplanen som avser Utbyggnadsplan för vatten och avlopp (kapitel 4) upprättades ursprungligen år 2019 i samband med framtagandet av kommunens Vatten- och avloppsplan, men har i samband med framtagandet av vattentjänstplanen reviderats och införlivats som en del av vattentjänstplanen.

Vattentjänstplanen omfattas av bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken. Kommunen ska därför i samband med framtagandet av vattentjänstplanen undersöka om genomförandet

¹ Vägledning vid framtagande av vattentjänstplan – komplettering av VA-plan (M152), Svenskt Vatten, 2022

av vattentjänstplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om genomförandet av planen bedöms kunna medföra en betydande miljöpåverkan så ska en strategisk miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) tas fram och om så inte är fallet ska detta fastslås i ett beslut. Den undersökning som gjorts i samband med framtagandet av föreliggande vattentjänstplan visar att genomförandet av planen inte bedöms kunna medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. miljöbalken.

2.2.2 Samrådsförfarande och antagande

Nedanstående text kommer att uppdateras efter genomfört samråd och granskning...

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV) § 6a ska kommunen på lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda förslaget till vattentjänstplan med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen. Kommunen ska även ställa ut vattentjänstplanen för granskning under minst fyra veckor.

Vattentjänstplanen kommer att samrådas under perioden 10 mars – 5 juni 2025. Under samrådet finns det möjlighet att komma med synpunkter på kommunens förslag till vattentjänstplan. Efter samrådet sammanställs och bemöts samtliga synpunkter i en samrådsredogörelse, därefter sker en revidering av planförslaget som ställs ut för granskning. Vid granskningen ges ytterligare ett tillfälle att lämna synpunkter på planens innehåll innan den slutligen antas av kommunfullmäktige.

2.2.3 Genomförande och uppföljning

Ansvaret för genomförande av vattentjänstplanens åtgärder tillfaller olika avdelningar inom Jönköpings kommuns organisation, vilket framgår av åtgärdssammanställningen i kapitel 7. Arbetet följs upp och samordnas av kommunens VA-plangrupp och VA-avdelningen är ansvarig för att sammankalla denna grupp.

Giltighetstiden för vattentjänstplanen är inte tidsbegränsad men kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster. Det är även lämpligt att se över den i samband med framtagande av ny översiktsplan. Vattentjänstplanens tidshorisont är 12 år, vilket har bedömts som en rimlig planeringshorisont.

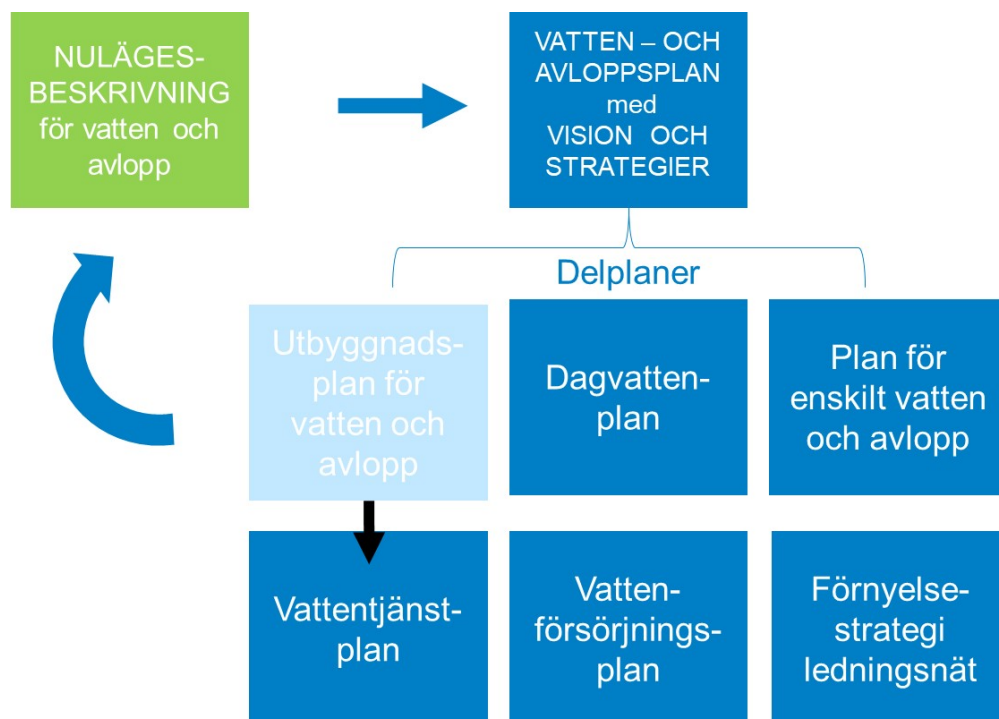
2.3 Befintlig strategisk VA-planering

Strategisk VA-planering är en process som syftar till att skapa förvaltningsövergripande samarbeten så att planering av vatten och avlopp går hand i hand med samhällsutveckling och miljö- och hälsomässig nytta.

2021 fastställde Jönköpings kommunfullmäktige en strategisk *Vatten- och avloppsplan* för Jönköpings kommun. Vatten- och avloppsplanen är ett samlat huvuddokument som bland annat innehåller vision och strategier för vatten och avlopp. Till VA-planen hör fem mer detaljerade delplaner som utgör stöd i tjänstemännens arbete. Såväl huvuddokumentet som delplanerna innehåller en rad åtgärder för att uppnå VA-planens vision och strategier. Till grund för kommunens VA-plan och dess delplaner ligger dokumentet *Nulägesbeskrivning för vatten och avlopp* som togs fram i arbetsprocessens början.

Föreliggande *Vattentjänstplan* utgör numera en av VA-planens fem delplaner då delplanen *Utbyggnadsplan för vatten och avlopp*, som tidigare utgjorde en av de fem delplanerna, har införlivats i och ersatts av Vattentjänstplanen.

En översikt av den samlade dokumentationen för Jönköpings kommuns strategiska VA-planering presenteras i Figur 1.

Figur 1: Boxarna utgör dokument i Jönköpings strategiska VA-planering och de blå pilarna visar processens gång. *Vision och strategier* återfinns i huvuddokumentet *Vatten- och avloppsplan*. *Vattentjänstplanen* är en av totalt fem delplaner och ersätter *Utbyggnadsplan för vatten och avlopp*.

Syftet med VA-planen är att kommunen ska ha en strukturerad och långsiktig planering för vattenförsörjning och avloppshantering för alla i kommunen. VA-planen ska även bidra till att nå de nationella miljömålen samt uppsatta miljökvalitetsnormer enligt EU:s ramdirektiv för vatten. Med VA-planen uppfylls kraven i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram, vilka har tagits fram i enlighet med Vattendirektivet som styr Sveriges vattenförvaltning. Med vattentjänstplanen uppfylls även kravet på vattentjänstplan i lagen om allmänna vattentjänster.

För mer information om den strategiska vatten- och avloppsplaneringens olika delar och tidigare utförda moment hänvisas till befintliga dokument samt Havs- och Vattenmyndighetens vägledning för kommunal VA-planering².

2.4 Planens koppling till VA-planens vision och strategier

I Tabell 1 ges en övergripande beskrivning av hur vattentjänstplanen bidrar till en utveckling av vattenförsörjning och avloppshantering i linje med den vision och de strategier för vatten och avlopp som redovisas i kommunens VA-plan.

² Vägledning för kommunal VA-planering (2014:1) Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket

Tabell 1: Vattentjänstplanen bidrar till att uppnå VA-planens strategier, genom åtgärder inom följande fokusområden:

<p style="text-align: center;">Skapa en trygg och säker vattenförsörjning och avloppshantering</p> <p>Vattentjänstplanen beskriver kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna (kommunala) vattentjänster ska tillgodoses. En god och långsiktig planering är grundläggande för att skapa en trygg och säker vattenförsörjning och avloppshantering.</p> <p>I vattentjänstplanen tydliggörs de behov som finns för att trygga vattenförsörjning och avloppshantering i de områden som idag ligger inom befintligt verksamhetsområde för VA, inklusive de åtgärder som behöver vidtas för att kommunens VA-anläggningar ska fungera även vid kraftiga skyfall.</p> <p>Vattentjänstplanens åtgärder bidrar även till att skapa en trygg och säker vattenförsörjning och avloppshantering i områden med befintlig bebyggelse som idag ligger utanför verksamhetsområdet för allmän VA-försörjning, men där det på grund av risk för människors hälsa och/eller för miljön kan finnas ett behov av en förändrad VA-försörjning.</p>
<p style="text-align: center;">Värna om Vättern och andra vattenresurser</p> <p>Genom att vidta skyfallsåtgärder på riskutsatta VA-anläggningar kan risken för bräddning av orenat avloppsvatten minska.</p> <p>Genom att identifiera områden med befintlig bebyggelse som idag ligger utanför verksamhetsområdet för allmän VA-försörjning och bedöma deras påverkan på recipienter kan problemområden identifieras och miljöpåverkan minskas med hjälp av en förbättrad avloppshantering i de aktuella områdena.</p>
<p style="text-align: center;">Främja god kommunikation, planering och samarbete</p> <p>Genom att tydliggöra vilka långsiktiga behov som finns för den allmänna VA-anläggningen och vilka områden med befintlig bebyggelse som kan bli aktuella för utbyggnad av allmänt VA, skapas förutsättningar för en god planering och ett gott samarbete, men även till en god kommunikation, både inom kommunens organisation och med berörda invånare.</p> <p>Vattentjänstplanen har tagits fram genom ett förvaltningsövergripande samarbete inom kommunen. Även berörda myndigheter och fastighetsägare har getts möjlighet till insyn och deltagande i processen eftersom en vattentjänstplan ska samrådas och granskas i likhet med andra kommunala planer.</p>

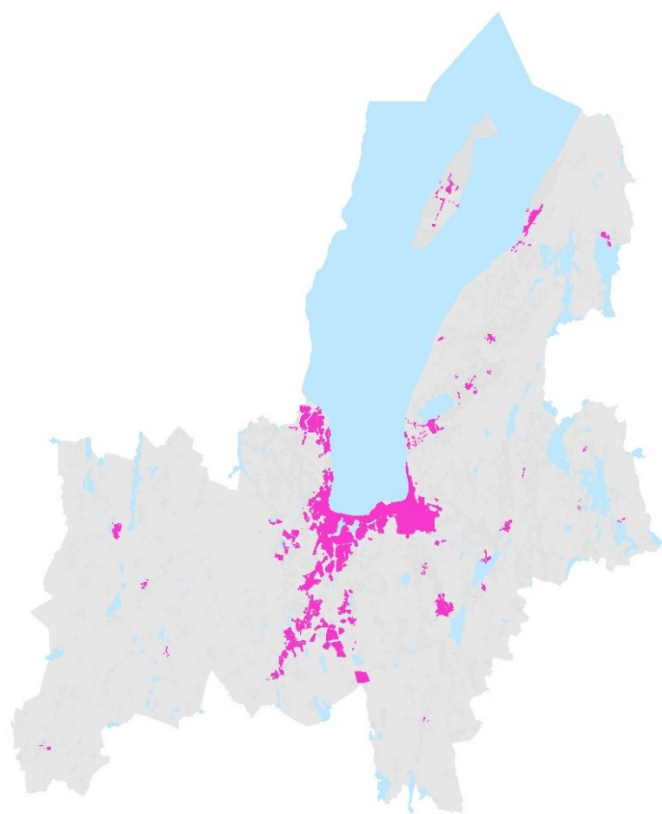
3 Långsiktig planering av kommunens allmänna VA-försörjning

3.1 Inledning

I detta kapitel beskrivs, på en övergripande nivå, de långsiktiga behov som finns för den allmänna VA-anläggningen i de områden som idag ligger inom befintligt verksamhetsområde för allmänt VA. Behovet av utbyggnad av allmänt vatten och avlopp till områden utanför nuvarande verksamhetsområde för VA beskrivs i kapitel 4.

I § 6b i lagen om allmänna vattentjänster framgår att en vattentjänstplan ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Svenskt Vattens vägledning för framtagande av vattentjänstplan anger att planering för den befintliga allmänna VA-anläggningen kan beskrivas översiktligt och att fokus bör ligga på större förändringar.

Idag är cirka 90% av kommunens invånare anslutna till kommunalt vatten och avlopp. Upprättade verksamhetsområden för vatten och avlopp redovisas i figur 2 nedan. Utanför verksamhetsområdet är det de enskilda fastighetsägarnas ansvar att ordna med VA-försörjningen. Ett hundratal fastigheter som ligger utanför verksamhetsområdet är anslutna till allmänt vatten och avlopp via avtal.

Figur 2. Verksamhetsområden för vatten och/eller avlopp i Jönköpings kommun

Jönköpings kommun har, liksom flertalet av landets kommuner, stora behov av utbyggnad och reinvesteringar av vatten- och avloppsreningsverk respektive ledningsnät. Detta tillsammans med klimatanpassning, ny lagstiftning samt det nuvarande världslägets

inverkan med försämrat säkerhetsläge och ökade räntekostnader utgör stora utmaningar som kommer att påverka utvecklingen av VA-taxan betydligt. En annan utmaning i arbetet är att hitta personal med rätt kompetens.

En viktig grund i den långsiktiga planeringen av kommunens allmänna VA-försörjning är kommunens översiktsplan ”*Utbyggnadsstrategi 200 000*”. Översiktsplanen tar sin utgångspunkt i att kommunen ska ha beredskap för att kunna ha 200 000 invånare år 2050, en ökning med närmare 40% jämfört med idag. Översiktsplanens övergripande mål är att ge förutsättningar för planering av ett långsiktigt hållbart samhälle utifrån ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt perspektiv. En god vattenförsörjning samt spill- och dagvattenhantering är viktiga delar för att uppnå detta. Översiktsplanen innehåller flera strategier för vatten och avlopp, varav två framgår nedan.

Strategier för vatten och avlopp i kommunens översiktsplan

- *Förstärka den tekniska infrastrukturen för vattenförsörjning för att nå en tillräcklig robusthet för att möta befolkningsökning och klimatförändringar.*
- *Förstärka den tekniska infrastrukturen för avloppsrening för att nå en tillräcklig robusthet för att möta befolkningsökning och hårdare krav på utsläppshalter.*

För att klara av en ökande befolkning och ta höjd för kommande projekt som finns med i översiktsplanen och i kommande detaljplaner krävs en kontinuerlig dialog mellan kommunens VA-avdelning och Stadsbyggnadskontoret. Det är även viktigt att det i kommunens översiktsplan avsätts ytor för kapacitetsökningar för vatten- och avloppsreningsverk, kompletterande ledningar, fler vattenreservoarer och pumpstationer samt dagvattenanläggningar.

Utbyggnad och utveckling av vatten och avlopp inom allmänt verksamhetsområde är ett kontinuerligt arbete som ingår i VA-avdelningens löpande planering samt verksamhets- och investeringsplan.

Nedan ges en övergripande bild över verksamhetens utmaningar och planerade åtgärder uppdelat på dricksvattenförsörjning, spill- och dagvattenhantering.

3.2 Dricksvattenförsörjning

Inom Jönköpings kommun finns 11 vattenverk, varav 5 ytvattenverk och 6 grundvattenverk. Totalt produceras cirka 11 miljarder liter dricksvatten per år. Inom kommunen finns även ett 60-tal tryckstegringsstationer, cirka 35 reservoarer samt cirka 90 mil dricksvattenledningar. Det finns även 4 mindre reservvattentäkter.

Vattentäkten Vättern försörjer närmare 99 % av de kommuninvånare som har kommunalt dricksvatten och är därför en mycket betydelsefull vattenresurs för kommunen.

Huvudvattentäkten Vättern har god kapacitet och kvalitet och de förändringar som kan komma att ske med Vätterns vatten ur ett vattenförsörjningsperspektiv bedöms vara långsamma och kan hanteras genom att justera beredningen på vattenverken. I den händelse att hela södra Vättern blir obrukbar som vattentäkt så saknas det i nuläget alternativ vattentäkt.

Grundvattentäkter finns i Angerdshestra, Bottnaryd, Norra Unnaryd, Ryd, Ödestugu och Örserum. Grundvattenverken tar antingen råvattnet från berggrunden eller från jord/gruslager. Tillgången och kvaliteten på vattnet är god överlag.

Vattenskyddsområden finns för samtliga kommunala vattentäkter. Däremot saknas tillstånd enligt miljöbalken för vattenuttag (tidigare benämnt vattendom) för några av vattentäkterna.

Svarttorp försörjs sedan hösten 2024 med dricksvatten från Brunstorps vattenverk genom en provisorisk lösning.

För att möta prognosticerade befolkningsökningar, samt skapa en trygg och robust dricksvattenförsörjning för framtiden, pågår sedan drygt tio år tillbaka ett omfattande arbete inom Hägebergs (Jönköping) och Brunstorps (Huskvarna) vattenförsörjningsområden. Arbetet, som beräknas vara klart under 2025, har bland annat innefattat uppförande av ett nytt vattenverk vid Hägeberg och upprustning av befintligt vattenverk, men också upprustning och kapacitetsökning på Brunstorps vattenverk samt stora förstärkningar på huvudledningsnätet och ökad reservoarvolym. I och med detta bedöms infrastrukturen för vattenförsörjningen i Jönköpings och Huskvarna tätort vara säkrad till åtminstone år 2100.

För några av kommunens mindre tätorter finns det dock begränsningar när det gäller vattenförsörjningen till en ökad befolkning, vilket beror på kapacitetsproblem i befintliga vattentäkter/vattenverk, men också för att överföringsledningarna mellan vissa orter är begränsade. På sikt kommer det sannolikt att finnas behov av nya eller kompletterande vattentäkter, kapacitetsökning på några av vattenverken och/eller nya huvudledningar i vissa tätorter, främst Ödestugu, Bottnaryd och Svarttorp. Skicket på befintliga vattenverk bedöms överlag vara bra med undantag från vattenverket i Gränna.

Jönköpings kommun har, liksom många andra svenska kommuner, ett åldrande ledningsnät som måste bytas ut. Kommunen har tagit fram en förnyelsestrategi för ledningsnätet som belyser förnyelsebehov för det allmänna ledningsnätet (vatten-, spill- och dagvatten). Den nuvarande målsättningen med förnyelsearbetet är en förnyelsetakt på 180 år.

EU's nya dricksvattendirektiv kommer att medföra krav på minskat utläckage från vattenledningsnätet. Kommunen arbetar redan idag med att minska utläckaget men arbetet kommer att behöva intensifieras.

Nedan listas några av de större åtgärder som planeras inom dricksvattenförsörjningen under de närmaste 5-10 åren:

- Ny- och ombyggnation av Hägebergs vattenverk (projektet pågår och beräknas vara klart 2025)
- Om- och tillbyggnad av Gränna vattenverk
- Ombyggnad av alternativt uppförande av nytt vattenverk på Visingsö
- Långsiktig lösning för dricksvattenförsörjningen i Svarttorp
- Söka tillstånd för vattenuttag för de vattentäkter som har otillräckligt skydd
- Renovering av ett 10-tal tryckstegringsstationer och reservoarer samt reservkraft till ytterligare tryckstegringsstationer
- Förnyelsearbete på ledningsnätet samt åtgärder för att minska utläckaget från ledningsnätet
- Förstärkning av nödvattenförsörjning respektive säkerhetsskydd

3.3 Spillvattenhantering

Inom Jönköpings kommun finns 19 avloppsreningsanläggningar av varierande storlek. Vid avloppsreningsanläggningarna renas avloppsvattnet från fosfor och organiskt material för att minska risken för övergödning och syrebrist i sjöar och vattendrag. Vid Simsholmens och Huskvarna avloppsreningsverk renas avloppsvattnet även från kväve. Slammet från Simsholmens och Huskvarna avloppsreningsverk är Revaq-certifierat och återförs till jordbruksmark.

Simsholmens avloppsreningsverk fick i april 2024 ett nytt tillstånd enligt miljöbalken, men vissa av villkoren har överklagats till Mark- och miljödomstolen. Tillståndet möjliggör en utbyggnad för att kunna ta emot och rena spillvattnet från en ökad befolkning. Även Huskvarna avloppsreningsverk är i behov av ett nytt tillstånd och arbetet med att förbereda en tillståndsansökan har påbörjats. Såväl Simsholmens som Huskvarna avloppsreningsverk är i behov av omfattande om- och tillbyggnationer under de kommande åren för att öka kapaciteten samt leva upp till strängare utsläppskrav.

Statusen och kapaciteten för kommunens övriga avloppsreningsanläggningar är generellt god och arbete sker kontinuerligt för att upprätthålla detta. För några av kommunens mindre tätorter, främst Örserum och Ölmstad finns det vissa begränsningar när det gäller en ökad befolkning på grund av en begränsad kapacitet på överföringsledningarna från dessa orter.

EU's nya avloppsdirektiv kan medföra ökade krav på rening, exempelvis för kväve och mikroföroreningar såsom läkemedel, på såväl stora som små verk.

Inom kommunen finns det även cirka 80 mil spillvattenledningar och närmare 100 stycken pumpstationer. I Jönköpings kommun, liksom de flesta andra kommuner i Sverige, är det vanligt att äldre ledningssystem har så kallade kombinerade ledningar, där dagvatten avleds tillsammans med spillvatten i spillvattenledningar. Vid stora regnmängder uppkommer därmed en stor andel tillskottsvatten, vilket ökar risken för översvämning och bräddning. Problemen med tillskottsvatten leder även till en hög belastning på avloppsreningsverken vid regn. Arbetet med att minska mängden tillskottsvatten pågår och är en del av kommunens förnyelsearbete på ledningsnätet.

Nedan listas några av de större åtgärder som planeras inom spillvattenhanteringen under de närmaste 5-10 åren.

- Kapacitetsökning och förbättrad rening på Simsholmens reningsverk
- Kapacitetsökning och förbättrad rening på Huskvarna reningsverk
- Ombyggnad av avloppsreningsverken i Gränna, Ryd och Bankeryd
- Förbättrad rening i några av kommunens mindre orter
- Renovering av ett tiotal avloppspumpstationer samt reservkraft på kritiska pumpstationer
- Fortlöpande förnyelsearbete på avloppsledningsnätet inklusive åtgärder för att minska bräddningar

3.4 Dagvattenhantering

Dagvatten är regn- och smältvatten som rinner från ytor såsom hustak, vägar, parkeringar eller andra hårdgjorda ytor. Mängden och föroreningsinnehållet i dagvatten beror på vilka ytor dagvattnet kommer i kontakt med på sin väg från de hårdgjorda ytorna till sin slutliga recipient.

Jönköpings kommun arbetar aktivt för att ställa om till en mer hållbar dagvattenhantering, där rening, fördröjning och gestaltning av dagvatten är viktiga beståndsdelar. Öppna dagvattenlösningar används allt oftare i kommunen och dessa medför att kvaliteten på dagvatten förbättras och att flödena kan styras. Kommunens dagvattenplan beskriver mer i detalj hur kommunen arbetar med dagvattenfrågorna.

En stor utmaning inom dagvattenhanteringen är att säkerställa tillräcklig kapacitet när nya områden ansluts till befintliga dagvattenledningar. Detsamma gäller vid förtätning av befintliga områden. Andra utmaningar är ökade krav på rening och fördröjning, speciellt inom befintliga tätbebyggda områden samt nya områden.

Nedan listas några av de större åtgärder som planeras inom dagvattenhanteringen under de närmaste åren.

- Fortsätta arbetet med en hållbar dagvattenhantering i enlighet med kommunens VA-plan och dagvattenplan
- Separering av dagvatten genom att ersätta kombinerade ledningar med separata ledningar för dag- och spillvatten
- Utbyggnad av dagvattenrening
- Lösa kapacitetsproblemen för västra Tenhult

4 Utbyggnadsplan för vatten och avlopp

4.1 Inledning

Detta kapitel, som utgör Jönköpings kommuns utbyggnadsplan för vatten och avlopp, beskriver områden med befintlig bebyggelse där utbyggnad av allmänt (kommunalt) vatten och avlopp kan bli aktuell på grund av risk för människors hälsa och/eller för miljön. I kapitlet finns även en kort beskrivning av utbyggnad av vatten och avlopp till nya områden. Utbyggnadsplanen var tidigare ett separat dokument som utgjorde en egen delplan till kommunens vatten- och avloppsplan, men har i samband med framtagandet av vattentjänstplanen reviderats och införlivats i vattentjänstplanen.

Enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster (LAV), har kommunen ett ansvar att ordna vattentjänster (dricks- och/eller avloppsvatten) för bebyggelse som tillsammans bildar ett större sammanhang, om risk för människors hälsa eller miljön föreligger:

Vattentjänstlagen 6 §:

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Grundprincipen, vilken bland annat är omnämnd i propositionen till vattentjänstlagen, är att ett större sammanhang innebär bebyggelse motsvarande minst 20–30 fastigheter. Det kan dock vara ett lägre antal beroende på hur nära bebyggelsen ligger ett annat större sammanhang. Kommunen utreder behovet och länsstyrelsen utför tillsyn. Länsstyrelsen kan efter tillsyn besluta om förelägganden, det vill säga besluta om kommunen är skyldig att ordna vattentjänster enligt 6 § LAV.

Från och med 1 januari 2023 gäller även följande:

Vattentjänstlagen 6 §:

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Ändringen innebär ingen större förändring för Jönköpings kommun då kommunen redan tidigare tagit hänsyn till detta. Kraven är inte lika högt ställda på de enskilda anläggningarna som på en allmän anläggning, utan det räcker att dessa kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Denna bedömning gäller alla vattentjänster och hänsyn måste tas till bland annat statusen i vattenförekomster samt dricksvattenkvaliteten i området. Kommunen bör beakta det långsiktiga behovet. Det är

viktigt att påpeka att dessa lägre krav endast gäller i bedömningen av huruvida ett kommunalt verksamhetsområde behövs eller inte. När ett beslut om ett nytt verksamhetsområde är fattat är huvudregeln som tidigare att alla fastigheter inom detta område ska anslutas till den allmänna anläggningen.

Invånarantalet i Jönköpings kommun har en stigande trend varför den huvudsakliga nyanslutningen av fastigheter sker genom exploatering. Omfattningen av vattentjänster för dessa områden behandlas i respektive detaljplan. Det här kapitlet ägnas därför huvudsakligen åt frågan om anslutning av redan bebyggda områden utan allmänt VA.

4.2 Identifiering av VA-planområden

Det finns inga fastställda kriterier för hur kommuner ska gå tillväga för att identifiera och bedöma behov och möjligheter för de områden som kan komma att omfattas av 6 §, vattentjänstlagen. I denna utbyggnadsplan för vatten och avlopp har en identifiering och bedömning genomförts som underlag till kommunens planering av eventuella behov av utbyggnad av allmänt vatten och avlopp i befintlig bebyggelse.

En GIS-analys har genomförts för att identifiera områden utifrån några bestämda kriterier. Identifierade områden benämns VA-planområden och utgörs av bebyggelsegrupper som uppfyller följande kriterier:

- 20 bostadshus eller fler
- Avståndet mellan husen är 100 m eller mindre
- Området ligger utanför verksamhetsområde för allmänt vatten och/eller avlopp

Sammanlagt identifierades 23 VA-planområden i Jönköpings kommun, se lista nedan.

1. Sjöhult (Eckern)
2. Lovsjö fritidshusområde (Lovsjön)
3. Konungsö (Lovsjön)
4. Öggestorps-Målen (Tenhultasjön)
5. Åsasjön (Sörsjön) norra
6. Åsasjön (Sörsjön) södra
7. Yås Kvarn (Munkabosjön)
8. Mulseryd (Mulserydssjön)
9. Riddersberg (Rogbergasjöns fritidshusområde)
10. Skinnersdal
11. Uddebo (Uddebosjön)
12. Långsbo (Lången)
13. Västersjön (västra sidan)³
14. Hulukvarn
15. Järstorps-Kärr (Sandbäck)
16. Häggeberg (Grantorp/Vrån)
17. Berghalla, norra hagen⁴
18. Svarttorps-Högstorp (Ylen)
19. Bosgård (Landsjön)
20. Skärstads-Sandvik (Landsjön)
21. Ingeryd (John Bauerbyn)
22. Bunn
23. Bunnström (Bunn)

³ Endast 18 bostäder men har tagits med på grund av att det finns problem med dricksvattnet i området.

⁴ Endast 15 bostäder idag men många obebyggda tomter, vilket sammanlagt innebär över 20 bostäder.

Jämfört med 2019-års utbyggnadsplan har tre VA-planområden tillkommit; Uddebo, Skärstads-Sandvik och Bunnström. Två områden, Bogla och Åkarp Lugna skogen, har tagits bort som VA-planområden. I Bogla pågår förhandlingar mellan kommunen och den privata ledningsägaren angående ett kommunalt övertagande av ledningsnätet i området. I Åkarp har ett av husen rivits, vilket medfört att området inte längre uppfyller kriterierna för ett VA-planområde.

I GIS-analysen identifierades även följande tre områden som inte finns med i listan på föregående sida och som inte ingår i fortsatt bedömning och klassning av områden. Anledningen till att de inte finns med i listan över VA-planområden beskrivs kort nedan:

- Ekhagens studentbostäder – Avtalsanslutna idag, har endast tillfälligt bygglov.
- Ärjkroken (Ekobyn Ljungarum) – Avtalsanslutna idag.
- Tokarps koloniområde – Koloniområde som är bullerstört och inte är lämpligt för långvarig vistelse.

Områden som identifierats i GIS-analysen är lokaliserade inom Jönköpings kommungräns. Gällande områden som är belägna vid kommungränsen, både de som identifierats i GIS-analysen och sådana som inte har identifierats i GIS-analysen, kan diskussioner behöva föras med respektive angränsande kommun angående behov av förändrad vattenförsörjning och avloppshantering. Exempel på sådana områden är Bankeryd (Habo), Bunn (Aneby) och Stigamo (Vaggeryd).

Notera att ett VA-planområdes utbredning inte är likställt med ett eventuellt framtida verksamhetsområdes utbredning. Vilka fastigheter som bör ingå i ett framtida verksamhetsområde fastställs i kommande utredningar där respektive område analyseras mer i detalj.

4.3 Fyra olika typer av VA-planområden

För att göra det tydligt för Jönköpings kommuns invånare hur vattenförsörjning och avloppshantering planeras att utvecklas i befintlig bebyggelse har Jönköpings kommuns identifierade VA-planområden delats in i fyra olika klasser:

- VA-utbyggnadsområde
- VA-utredningsområde
- VA-bevakningsområde
- Enskilt VA-område

Klassningen har betydelse för hur kommunens olika enheter ska jobba med VA-frågor i olika geografiska områden. Nedan följer en beskrivning av de olika typerna av VA-planområden.

VA-utbyggnadsområde

VA-utbyggnadsområden har idag enskild vattenförsörjning och avloppshantering, men planeras att införlivas i verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Prioriteringsordningen för VA-utbyggnaden anges i kapitel 7, *Sammanställning av åtgärder*. En förutsättning för ledningsutbyggnad är att kommunen tillförsäkrat sig servitut eller ledningsrätt där så behövs.

VA-utredningsområde

I VA-utredningsområden kan det finnas ett behov av en förändrad lösning för vattenförsörjning eller omhändertagande av spillvatten, men det är inte klargjort om det finns ett behov och hur det i så fall kan lösas på bästa sätt. För dessa områden behöver utredningar genomföras för att visa vilket behov som finns, vilka möjligheter som finns för att förbättra situationen, en bedömning av huruvida Jönköpings kommun har ett ansvar för vattenförsörjning och avloppshantering i området samt vad som är bästa lösningen givet identifierade behov och möjligheter.

VA-utredningsområden kan omfatta områden som är i förändring vad avser bebyggelsens omfattning eller nyttjandegrad, exempelvis genom att arbete med en ny detaljplan pågår. Det kan också omfatta områden där det finns indikationer på att den enskilda försörjningen inte fungerar, men där behovet av utbyggnad av vatten och avlopp inte kan bestämmas utan mer information.

Det är viktigt att belysa att VA-utredningsområde är ett temporärt tillstånd. När utredningen är utförd bör beslut fattas om att klassa om området som VA-utbyggnadsområde, VA-bevakningsområde eller Enskilt VA-område.

VA-bevakningsområde

VA-bevakningsområden har enskild vattenförsörjning och avloppshantering som, utifrån den information kommunen har, fungerar tillfredsställande idag. Området omfattas inte heller av planer på exploatering eller utveckling av bebyggelsen.

Vid förändringar inom området, exempelvis genom att beslut om flera nya bygglov har fattats, eller om kommunen får ny information som visar att vatten- och/eller avloppssituationen inte längre fungerar tillfredsställande, kan förutsättningarna för att fortsätta försörja området genom enskilda anläggningar för vatten och avlopp förändras. Området kan då behöva klassas om till ett VA-utredningsområde eller direkt till ett VA-utbyggnadsområde. Kommunen bör därför exempelvis bevaka hur tillkommande bygglov eller förändring i nyttjande av bebyggelsen kan påverka förutsättningarna för vattenförsörjning och avloppshantering.

Enskilt VA-område

Enskilda VA-områden har enskild vattenförsörjning och avloppshantering som, utifrån den information kommunen har, fungerar tillfredsställande idag. Ett enskilt VA-område har även goda förutsättningar för att även inom de närmaste decennierna fortsätta försörjas genom enskilda anläggningar för vatten och avlopp. Vattenförsörjning och avloppshantering i denna områdesklass sker i enlighet med den delplan som kallas *Plan för enskilt vatten och avlopp*.

4.4 Metod för klassning av VA-planområden

Klassning av VA-planområden görs genom tillämpning av en bedömningsmodell som omfattar *behov* och *möjlighet*. Klassningen kan också påverkas av ett antal så kallade *påverkansfaktorer*, se Figur 3. Bedömningsmodellen sammanfattas nedan, men beskrivs även i bilaga 3.

Behov avspeglar hur angeläget det är att ett område får en förbättrad lösning för vattenförsörjning och/eller avloppshantering utifrån hälso- och miljöskäl. En bedömning

görs av tillgång till tjänligt dricksvatten i tillräcklig mängd samt förutsättningar för att ordna en godkänd avloppsanläggning. Därtill vägs storleken på området och planerad bebyggelseutveckling in. Modellen som används för bedömning av behov beskrivs i kapitel 4.4.1.

Möjlighet avspeglar hur kostsamt det är att ansluta ett område till allmän vattenförsörjning och avloppshantering genom överföringsledningar till den befintliga allmänna VA-anläggningen. Exempelvis bedöms avståndet till befintligt verksamhetsområde och de anläggningstekniska förutsättningarna inom området. Modellen som används för bedömning av möjlighet beskrivs i kapitel 4.4.2. Vid fördjupad utredning av områden som ska anslutas till den allmänna VA-anläggningen kan byggnation av lokala vattenverk och avloppsreningsverk utredas som alternativ till överföringsledningar. Lokala lösningar har dock inte beaktats vid bedömning av möjlighet i utbyggnadsplanen för vatten och avlopp.

Påverkansfaktorer utgörs av aspekter som, utöver behov och möjlighet, har betydelse för klassning av VA-planområden såväl som prioriteringsordning och tidplan för VA-utbyggnad. Det kan exempelvis vara respektive områdes geografiska placering i förhållande till andra VA-planområden eller till ett befintligt verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Ett VA-utredningsområde som ligger mellan ett VA-utbyggnadsområde och ett befintligt verksamhetsområde kan även det bli ett VA-utbyggnadsområde på grund av sin gynnsamma placering. En annan påverkansfaktor kan vara att en förändring av områdets VA-försörjning i sin tur kan ändra områdets karaktär (bebyggelseutveckling, utveckling av besöksnäring etc.). Beskrivningen av påverkansfaktorer finns i kapitel 4.4.3.

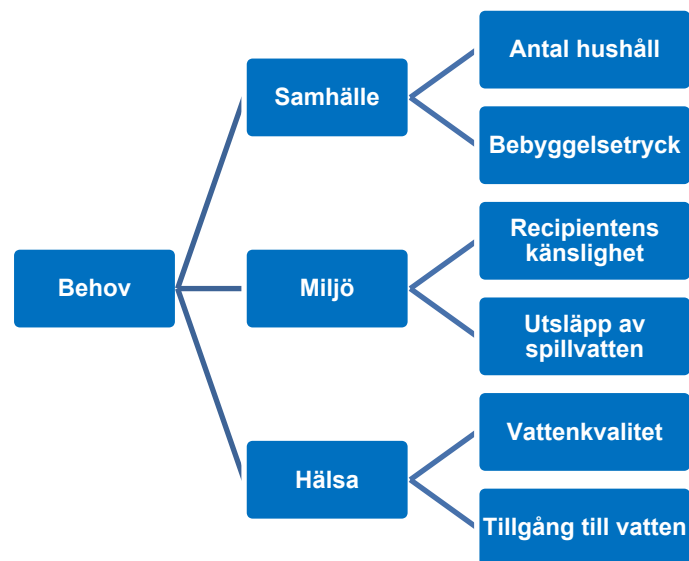
Figur 3: Klassning av VA-planområden grundas på bedömning av behov och möjlighet samt justering utifrån vissa påverkansfaktorer.

Även fastigheternas *förutsättningar att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning* är en viktig aspekt att beakta vid bedömningen av om ett område ska förses med allmänt vatten och avlopp eller inte. Någon sådan bedömning har dock inte gjorts i den här vattentjänstplanen utan det kommer istället att beaktas i de utredningar som kommer att göras för respektive VA-Utbyggnadsområde och VA-utredningsområde.

4.4.1 Bedömning av behov

I områden med bristande tillgång till tjänligt dricksvatten och/eller avsaknad av tillräckliga förutsättningar att ordna en godkänd avloppsanläggning finns ett behov av att förändra lösningen för vattenförsörjning och avloppshantering. Ju fler fastigheter som finns inom området desto större blir behovet av såväl miljömässiga som hälsomässiga skäl. Behovet i områden som kommer att utökas, antingen genom ett stort bebyggelsetryck eller genom kommunala planer, är viktigt att fånga upp innan problem

uppstår. Bedömningen av behov grundas på kriterier avseende samhälle, miljö och hälsa med underkriterier enligt figur 4 nedan.

Figur 4: Bedömning av behov grundas på kriterier avseende samhälle, miljö och hälsa.

4.4.2 Bedömning av möjlighet

Bedömningen av möjlighet grundas på de övergripande faktorer som gör en VA-utbyggnad mer eller mindre kostsam. Här bedöms faktorer som är kopplade till VA-utbyggnad genom anslutning till den allmänna VA-anläggningen via överföringsledningar.

När förutsättningarna för VA-utbyggnad är ogynnsamma, krävs dyrare tekniska lösningar vilket kan medföra en hög kostnad i förhållande till intäkter, speciellt om få abonnenter ska anslutas. I bedömningen resulterar detta i en låg möjlighet för anslutning av ett område. Bedömningsfaktorena ska spegla risken för höga kostnader. Låg möjlighet för anslutning kan också bero på att ledningssträckan mellan VA-planområdet och verksamhetsområdet omfattas av skyddsvärden av olika slag som behöver beaktas vid ledningsförläggning. De typer av skyddsvärden som beaktats i bedömningen är arkeologi och fornlämningar, skyddad natur, riksintressen och infrastruktur som i förekommande fall kan behöva passeras. Även andra förordande omständigheter, såsom förorenade områden och invasiva arter, har beaktats.

Syftet med bedömning av möjlighet är inte att ta fram en kostnad för VA-utbyggnad till respektive område, utan syftet är att visa var möjligheten för VA-utbyggnad är hög (vanligtvis förknippat med lägre kostnader) och var möjligheten är låg (vilket vanligen innebär högre kostnader för VA-utbyggnad). I de fall möjligheten är låg kan det vara en bättre lösning att förbättra situationen för vatten och avlopp inom området på annat sätt än anslutning till den allmänna VA-anläggningen via en överföringsledning. Bedömningen av möjlighet grundas på kriterier avseende avstånd, bebyggelsestruktur (med ett par underkriterier), anläggningstekniska förutsättningar och skyddsvärde enligt Figur 5 nedan.

Figur 5: Bedömning av möjlighet grundas på kriterier avseende avstånd till befintligt nät i relation till antalet hus i det aktuella VA-planområdet, bebyggelsestruktur inom området, anläggningstekniska förutsättningar och skyddsvärden som kan göra VA-utbyggnad mer kostsam.

4.4.3 Påverkansfaktorer

Fler påverkansfaktorer har beaktats vid klassning av VA-planområdena, varav *Geografisk placering* och *Samhällsutveckling* har haft tydligast inverkan på utfallet.

Geografisk placering: VA-planområden som ligger geografiskt nära varandra kan påverka varandras klassning. Ett VA-utredningsområde som ligger i närheten av ett VA-utbyggnadsområde kan också klassas som ett VA-utbyggnadsområde. På samma sätt kan Enskilda VA-områden eller VA-bevakningsområden som ligger i närheten av VA-utredningsområden omfattas av den utredning som görs. Syftet är att skapa samordningsvinster och att se lösningarna i ett större perspektiv än att hantera respektive VA-planområde separat. VA-planområden i närheten av verksamhetsområde för allmänna vattentjänster kan klassas som VA-utbyggnadsområde på grund av sitt geografiska läge. VA-planområden som ligger långt ifrån andra VA-planområden kan klassas som VA-utredningsområde även om behovet är stort. Syftet är då att utreda vilken lösning som är den bästa för att skapa en tillfredsställande VA-försörjning inom området.

Samhällsutveckling: VA-planområden som utifrån behov och möjlighet klassas som VA-utredningsområde, VA-bevakningsområde eller Enskilt VA-område kan vid klassningen påverkas av de möjligheter som en VA-utbyggnad kan medföra för områdets utveckling. I de fall samhällsutvecklingen redan är planerad beaktas detta i bedömningen av behov, varför påverkansfaktorn "Samhällsutveckling" inte blir aktuell. Klassningen kan också påverkas om en VA-utbyggnad medför att bebyggelsen skulle kunna utvecklas i en riktning som inte är önskvärd för området med exempelvis påverkan på skyddsvärda natur- och kulturvärden, ökat behov av samhällsservice, höga bullernivåer eller liknande.

4.5 Resultat av klassning av VA-planområden

Resultatet av klassningen av Jönköpings 23 VA-planområden visas i Tabell 2 och i kartan i bilaga 1. Områdesbeskrivningar av VA-planområdena finns i bilaga 2. Syftet med områdesbeskrivningar är att ge en bild av behov och möjlighet av utbyggnad av allmänt vatten och avlopp samt motivering till klassning. Den information som redovisas och ligger till grund för klassning av områdena är underlag och kunskap som arbetsgruppen tillsammans har sammanställt. Kommunen har inte tillsyn över enskilda

dricksvattentäkter vilket innebär att det för många områden saknas uppgifter om nuvarande vattenkvalitet och vattentillgång.

Tabell 2: Klassade VA-planområden i Jönköpings kommun.

VA-planområde	Klassning
1. Sjöholt (Eckern)	VA-bevakningsområde
2. Lovsjö fritidshusområde (Lovsjön)	VA-utbyggnadsområde
3. Konungsö (Lovsjön)	VA-utbyggnadsområde
4. Öggestorps-Målen (Tenhultsjön)	VA-utredningsområde
5. Åsasjön (Sörsjön) norra	Enskilt VA-område
6. Åsasjön (Sörsjön) södra	VA-bevakningsområde
7. Yås Kvarn (Munkabosjön)	Enskilt VA-område
8. Mulseryd (Mulserydssjön)	VA-bevakningsområde
9. Riddersberg (Rogbergasjöns fritidshusområde)	VA-bevakningsområde
10. Skinnersdal	Enskilt VA-område
11. Uddebo (Uddebosjön)	Enskilt VA-område
12. Långsbo (Lången)	Enskilt VA-område
13. Västersjön (västra sidan)	Enskilt VA-område
14. Hulukvarn	VA-utredningsområde
15. Järstorps-Kärr (Sandbäck)	VA-bevakningsområde
16. Häggeberg (Grantorp/Vrån)	Enskilt VA-område
17. Berghalla, norra hagen	VA-utredningsområde
18. Svarttorps-Högstorp (Ylen)	VA-bevakningsområde
19. Bosgård (Landsjön)	Enskilt VA-område
20. Skärstads-Sandvik (Landsjön)	Enskilt VA-område
21. Ingeryd (John Bauerbyn)	Enskilt VA-område
22. Bunn	VA-utredningsområde
23. Bunnström (Bunn)	Enskilt VA-område

I nuläget pågår planering av utbyggnad av allmänt vatten och avlopp till Lovsjö fritidshusområde (område nr 2).

4.6 Ny bebyggelse

Jönköpings kommun är en expansiv kommun med en befolkningstillväxt på mer än 1000 invånare per år. I takt med att befolkningen växer krävs nya bostäder och verksamheter. I samband med att detaljplaner tas fram för nya exploateringar så görs en bedömning av hur områdets VA-struktur ska se ut utifrån detaljplanens förutsättningar och långsiktiga behov. Vid behov av kommunalt vatten och avlopp så ska beslut fattas om att planområdet (eller delar av det) ska ingå i verksamhetsområde för VA och för vilka tjänster det är aktuellt. VA-avdelningen ansvarar för utbyggnad av allmänt VA i de områden där detaljplanerna resulterar i ett utökat verksamhetsområde eller omvandling av områden som redan idag ligger inom verksamhetsområde för VA.

Pågående och planerad exploatering för de kommande fem åren redovisas i Tekniska kontorets Exploateringsplan som är en del av kommunens Verksamhets- och investeringsplan. Exploateringsplanen för 2025-2029 omfattar ett stort antal områden.

Det finns flera kommande blandstadsområden, bostadsområden och industri/verksamhetsområden som kan bli en utmaning tekniskt och innebära stora kostnader för utbyggnad/ombyggnad av vatten och avlopp och i vissa fall även innebära behov av uppgradering av matarledningar till områdena.

De bostadsområden som väntas ha störst investeringspåverkan avseende vatten och avlopp är Tenhult Herrgårdsgärdet, Gränna Söder, Samset etapp 4 och Målöängar, samt kommande detaljplaner för omvandling av Valplatsen, Rosendala, Rosenlund och Skeppsbron.

De industri/verksamhetsområden som väntas kräva stora investeringar framöver är verksamhetsområde Hedenstorp Skogslund, Målöns industriområde, Öggestorps industriområde, Konungsö industriområde, Västra Järas industriområde samt Hyltena/Källarps industriområde.

4.7 Åtgärder

En sammanställning över vattentjänstplanens åtgärder återfinns i kapitel 7.

De åtgärder som tagits fram avseende utbyggnad av vatten och avlopp omfattar det som bedöms vara mest angeläget att utföra i ett förvaltningsövergripande samarbete, givet de förutsättningar som utgör nuläget och en bedömning av framtida behov.

Flera av åtgärderna är direkt kopplade till VA-planområden (med nummer inom parentes). De områdesbeskrivningar som finns för respektive VA-planområde (Bilaga 2) ger en tydligare förklaring till varför de olika åtgärderna behöver utföras.

Vissa åtgärder är tidsatta för genomförande inom perioden 2025-2036, medan andra åtgärder ska genomföras löpande.

Ansaret för genomförande och uppföljning av åtgärder tillfaller olika avdelningar/enheter eller roller inom Jönköpings kommuns organisation. Även avdelningar/enheter som inte är huvudansvariga kan beröras och blir därmed medansvariga för att åtgärderna ska kunna genomföras och efterlevas. En tydlighet kring var de olika ansvarsområdena landar, idag och vid eventuella omorganisationer, är en förutsättning för ett effektivt arbete med utbyggnadsplanens åtgärder.

5 Skyfallspåverkan på kommunens VA-anläggningar

5.1 Inledning

I detta kapitel beskrivs hur kommunens VA-anläggningar bedöms påverkas vid ett skyfall motsvarande ett 100-årsregn. I kapitlet anges även förslag till åtgärder som kan vidtas för att bibehålla anläggningarnas funktion vid och efter ett skyfall.

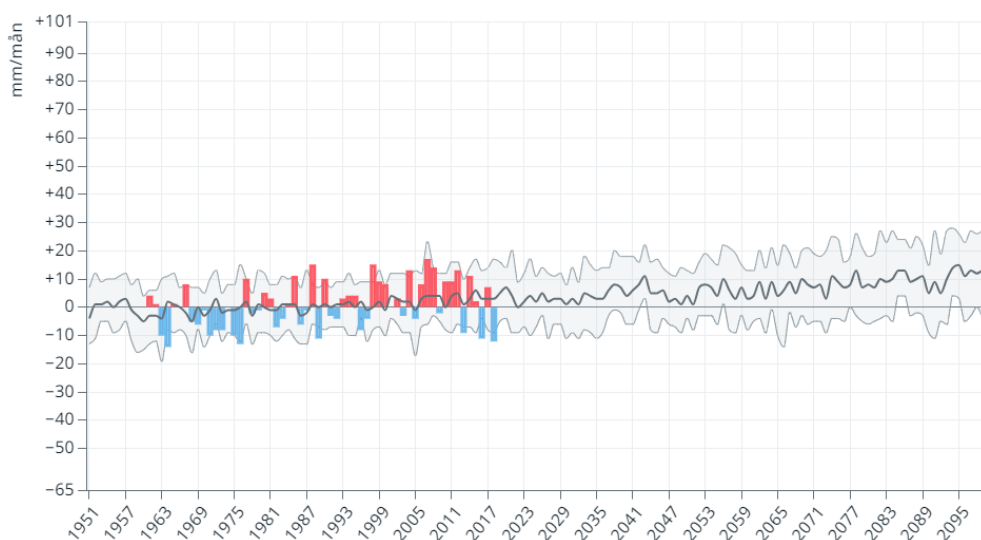
Enligt §6b i lagen om allmänna vattentjänster ska en vattentjänstplan innehålla ”kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.” Bedömningen ska omfatta alla allmänna vattentjänster (dricksvatten, spillvatten och dagvatten) men avgränsas till endast skyfall. Bedömningen omfattar inte höga nivåer i sjöar och vattendrag eller andra klimatrelaterade händelser. Kravet innebär inte att den allmänna VA-anläggningen ska dimensioneras för att avleda hela flödet vid skyfall, men dess funktion ska kunna upprätthållas på en rimlig nivå.

I ett framtida klimat pekar prognoserna på att skyfall kommer att bli kraftigare, mer långvariga och inträffa med en högre frekvens än vad vi i dagens klimat är vana vid.

Under referensperioden 1971–2000 var medelnederbörden per år för Jönköpings län 61 mm/månad. Klimatscenario RCP 8,5 (som är det värsta scenariot) innebär, utifrån SMHI's fördjupade klimatscenariotjänst⁵, en prognostiserad ökning av nederbörden per månad med cirka 6 mm för perioden 2041–2070 och cirka 10 mm för perioden 2071–2100. Antalet dygn med kraftig nederbörd (större än 10 mm) per år väntas öka med 5,6 för perioden 2071–2100 jämfört med referensperioden. Det är under sommar och höst som den kraftiga nederbörden kommer att vara som högst, samtidigt som nederbörden kommer att öka mest under vintern. Diagrammet nedan redovisar den prognostiserade förändringen av nederbörd för Jönköping län, enligt klimatscenario 8,5.

Förändring av nederbörd (mm/mån)

Jönköpings län, RCP8,5, Avvikelsevärde, År

Figur 6 Prognosticerad förändring av nederbörd för Jönköpings län enligt klimatscenario 8,5. SMHI, fördjupade klimatscenarion, 2024.

⁵ <https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/fordjupade-klimatscenarier>

Jönköpings tätort har, av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), identifierats som ett av de 26 områden i Sverige där det redan idag finns en betydande översvämningrisk på grund av skyfall eller höga flöden.

VA-huvudmannen är skyldig att omhänderta dagvatten inom verksamhetsområde för dagvatten, men ansvaret omfattar inte skyfall. Nya allmänna dagvattenanläggningar dimensioneras enligt branschpraxis med kapacitetskrav att klara vanligt förekommande regn (upp till ett regn med 30 års återkomsttid). Dimensionering sker i enlighet med Svenskt Vattens publikation P110, med en klimatkfaktor på 1,25 för att ta hänsyn till framtidens kraftigare regn. Att generellt överdimensionera dagvattennätet är inte förenligt med nödvändiga kostnader för VA-kollektivet och är därmed inte tillåtet. I samband med skyfall är därför dagvattensystemets kapacitet mycket begränsad, och kommer fortsatt så vara, i förhållande till regnets intensitet och volym. Även markens infiltrationsförmåga är begränsad och räcker oftast inte till för att ta emot regnmängderna. Följden blir avrinning på markytan som kan leda till översvämning. Beroende på var översvämningen inträffar kan den medföra allvarliga konsekvenser för exempelvis bebyggelse, infrastruktur och samhällsviktig verksamhet.

För att skyfallssäkra samhället, särskilt i detaljplanlagda områden som till stor del består av hårdgjorda ytor, är ytliga avrinningsstråk och höjdsättning av bebyggelsen av högsta vikt. Ansvaret för detta ligger främst på stadsplaneringen, men VA-avdelningen har en viktig roll i att bevaka höjdsättningen kring de egna anläggningarna. För avledning av skyfall i ytliga avrinningsstråk använder Jönköpings kommun en klimatkfaktor på 1,4 vid byggnation av nya områden. Kommunens dagvattenplan beskriver mer i detalj hur kommunen arbetar med dagvatten och skyfall.

Kommunen har ett pågående uppdrag att ta fram en kommunövergripande åtgärdsplan för att säkerställa att kommunen arbetar med skyfallsfrågor på ett hållbart sätt och minska konsekvenserna vid händelse av ett skyfall. Vattentjänstplanen omfattar endast skyfallspåverkan och åtgärder på de kommunala VA-anläggningarna.

5.2 Metod för skyfallskartering

5.2.1 Definition av skyfall

Lagtexten innehåller inte någon närmare definition av begreppet skyfall. Därmed finns en flexibilitet för kommunen att själv bedöma vilket regn som används som utgångspunkt i vattentjänstplanen.

SMHI:s definition av skyfall är minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut, vilket motsvarar en återkomsttid på mellan 50 och 100 år. Återkomsttid beskriver sannolikheten för ett regn med en given intensitet och varaktighet. Ofta används en återkomsttid på 100 år, vilket innebär ett regn med sådan intensitet att det kan antas ske på den aktuella platsen en gång vart hundra år.

Klimatkfaktor är ett värde som används för att beräkna hur klimatförändringar väntas inverka på nederbörds mängden. Om nederbörds mängden multipliceras med en klimatkfaktor på 1,4 innebär det att ett regn med motsvarande återkomsttid antas vara 40 % kraftigare i framtiden, på grund av klimatförändringarnas påverkan.

I denna vattentjänstplan har följande förutsättningar använts som definition för ett skyfall:

Definition av skyfall i vattentjänstplanen:

Återkomsttid: 100 år

Regnets varaktighet: 6 h

Klimatfaktor: 1,4

Resulterande regndjup: 118 mm

5.2.2 Skyfallskartering

För att identifiera de allmänna VA-anläggningar som riskerar att påverkas negativt vid ett skyfall har en översiktlig skyfallsanalys utförts i Scalgo Live. Analysen har omfattat vattenverk, reservoarer, tryckstegringsstationer, ventilkammare, avloppsreningsverk, spillvattenpumpstationer och dagvattenpumpstationer.

De vattennivåer som karteringen ger är inte exakta utan ger en grov bedömning av nivåer som kan uppkomma vid ett 100-årsregn.

Vid bedömning av skyfallspåverkan har de anläggningar som i karteringen är placerade inom ett område med ett vattendjup större än 0,3 meter bedömts ha en risk för påverkan vid skyfall.

Skyfallskarteringen är sammanställd i ett separat internt dokument (*Skyfallskartering av kommunala VA-anläggningar 2023-07-25*), men resultatet från karteringen sammanfattas i nedanstående text.

5.3 Påverkan på VA-anläggningar

5.3.1 Identifierade VA-anläggningar där risk för översvämning föreligger

Det är främst spillvattenpumpstationer som riskerar att drabbas av översvämning vid ett skyfall vilket är naturligt eftersom de ofta ligger lågt placerade i terrängen för att spillvatten ska kunna avledas dit via självfallsledningar. Vid den skyfallskartering som genomförts har 5 spillvattenpumpstationer identifierats där vattennivån kring stationen riskerar att bli högre än 50 cm. Det har även identifierats 2 spillvattenpumpstationer där vattennivån riskerar att bli cirka 30-50 cm. Vid en översvämningshändelse finns det risk för att elförsörjningen till pumpstationen bryts, exempelvis på grund av att elskåpet översvämmas, eller att el- och pumpkomponenter i pumpstationen slås ut och driftavbrott uppstår. Vid el- eller driftavbrott nödvänder stationen förorenat spillvatten till recipienten. Det finns även en risk för källaröversvämningar i närliggande fastigheter. Storleken på de aktuella pumpstationerna varierar, alltifrån någon/några enstaka anslutna fastigheter till cirka 300 anslutna fastigheter. Samtliga sju pumpstationer utom en är försedda med övervakning och funktionslarm.

Vid karteringen har även 2 dagvattenpumpstationer identifierats där vattennivån kring stationen riskerar att bli högre än 50 cm och 1 dagvattenpumpstation där vattennivån riskerar att bli mellan 30-50 cm. Samtliga riskutsatta pumpstationer är belägna vid tunnlar; en för enbart gång- och cykeltrafik medan övriga två även är för busstrafik. Vid ett skyfall finns en risk för att pumpstationen slås ut och att vatten blir stående i tunneln, vilket kan leda till att vägen inte blir framkomlig.

Ett 20-tal anläggningar inom kommunen, såväl dricksvatten-, spill- och dagvattenanläggningar, ligger i ett område där vattennivån riskerar att bli 0-30 cm, men där har risken för påverkan på respektive anläggning bedömts som liten.

Brunstorps vattenverk har, i såväl den här som tidigare utredningar, identifierats ligga inom riskområde för skyfall. Denna risk bekräftades vid det kraftiga skyfall som inträffade i juli 2024, då ett ras inträffade inne på området.

5.3.2 Övergripande påverkan

Förutom de skador som skyfall kan orsaka genom översvämning av VA-anläggningar kan skyfall även påverka dricksvattenproduktion, dagvatten- och avloppssystem på flera andra sätt. Exempel på sådan påverkan är brott på ledningar samt minskad framkomlighet för fordon och personal. Även risken för erosion och skred ökar vid kraftig och/eller långvarig nederbörd.

Ökad nederbörd och avrinning innebär en högre tillförsel av näringsämnen, humus och mikroorganismer vilket kan påverka kvalitén i vattentäkterna negativt. Vattentäkterna riskerar även att påverkas negativt av bräddat avloppsvatten eller av markföroreningar som förs ut i ytvattnet eller sprider sig i grundvattnet i samband med skyfall och översvämningar. För grundvattentäkter finns det även en risk för att ytvatten kan tränga in i råvattenbrunnar, antingen ytledes eller genom infiltration, vilket kan leda till förorenat råvatten. I Jönköpings kommun är det främst Örserums vattentäkt som bedöms löpa en risk för försämrad råvattenkvalitet i samband med skyfall. Risken för att föroreningar ska tränga in i ledningsnätet i samband med skyfall och översvämningar bedöms däremot som låg eftersom ledningsnätet för dricksvatten är trycksatt. Det finns inga kända exempel på att översvämningar eller skyfall hittills orsakat allvarliga störningar eller avbrott för vattendistributionen i kommunen.

Skyfall påverkar även spillvattensystemet. När spillvattenpumpstationer får in mycket tillskottsvatten via ledningsnätet är det stor risk att pumparna inte har tillräcklig kapacitet att pumpa vidare vattnet, vilket orsakar bakåtrömande vatten med källaröversvämningar och/eller bräddning av avloppsvatten som följd. Tillskottsvatten från regn och skyfall bidrar även till att belasta avloppsverken mer vilket bidrar till ökad energi- och kemikalieanvändning. Simsholmen, Huskvarna och Bankeryds reningsverk har alla möjlighet till förbiledning av spillvatten till senare processteg för att kunna upprätthålla en viss rening utan risk för att verket slås ut.

5.4 Åtgärder

Kommunen arbetar kontinuerligt med frågor som rör dagvatten, skyfall och klimatanpassning.

Kommunens arbete för att uppnå en hållbar dagvattenhantering beskrivs i kommunens *dagvattenplan*. Tre av de fyra ställningstaganden som finns i dagvattenplanen knyter direkt an till hur kommunen ska arbeta för att minska risken för översvämningar. I planen finns även en åtgärd som handlar om att ta fram en kommunövergripande åtgärdsplan för skyfallshantering. Kommunen har även tagit fram ett *Program för anpassningar till klimatförändringar*.

Åtgärder för att hantera tillskottsvatten via spillvattenledningsnätet hanteras i VA-planens delplan *Förnyelsestrategi ledningsnät*.

De åtgärder som finns avseende skyfall i den här vattentjänstplanen syftar främst till att kartlägga och vidta förbättringsåtgärder på de mest riskutsatta VA-anläggningarna (10 spill/dagvattenpumpstationer samt Brunstorps vattenverk). Funktionen i en VA-anläggning kan oftast upprätthållas så länge styr- och elutrustning inte står under vattenytan. Åtgärder som kan vidtas är exempelvis att täta dörrar, höja el-komponenter, valla in anläggningen om det är lämpligt och prioriterat samt anlägga avskärande diken om vattennivån är lägre och det går att avleda vattnet på ett bra sätt. Lämplig åtgärd för varje specifik anläggning behöver detaljstuderas i det fortsatta arbetet.

För att förebygga konsekvenser av skyfall i framtiden är det även viktigt att beakta dessa risker i samband med om- och nybyggnationer.

En sammanställning över vattentjänstplanens åtgärder återfinns i kapitel 7.

6 Undersökning av betydande miljö-påverkan

Enligt 6 kap. miljöbalken ska en strategisk miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) göras för planer som vid genomförandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Därför har behovet av en strategisk miljöbedömning undersökts parallellt med framtagandet av vattentjänstplanen. Undersökningen redovisas i bilaga 4. Den sammanfattande bedömningen är att de åtgärder som föreslås i denna vattentjänstplan inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning därmed inte behöver göras.

Åtgärderna i vattentjänstplanen anger vad som behöver göras men fastslår inte hur, det vill säga teknisk lösning eller eventuellt markanspråk. Det utreds vidare i respektive projekt. Undersökningen om betydande miljöpåverkan utgår därför från vattentjänstplanens genomförande i sin helhet på en övergripande nivå, med fokus på utbyggnad av vatten och avlopp till VA-utbyggnadsområden.

Vattentjänstplanen väntas ge positiva effekter kopplat till att trygga vattentjänsterna och till att minska påverkan på allmänna VA-anläggningar vid skyfall. Vattentjänstplanen kan även medföra vissa negativa effekter, främst vid anläggandet av tekniska anläggningar i samband med VA-utbyggnad. Exempel på sådana negativa effekter är användning av betong (klimatpåverkan) samt risk för påverkan på natur- och kulturmiljö.

Samråd avseende undersökning av betydande miljöpåverkan (undersökningssamråd) ingår i samrådet av vattentjänstplanen. Beslut om bedömning av betydande miljöpåverkan fattas av kommunfullmäktige samtidigt som beslut om vattentjänstplan.

7 Sammanställning av åtgärder

Tabell 3: Åtgärder för *Vattenjäsentplan* inklusive tidplan

Nr	Åtgärd	Strategi nr ⁶	År 2025- 2028	År 2029- 2032	År 2033- 2036	Löpande	Ansvar ⁷	Kommentar
VTP 1	Bygg ut allmänt (kommunalt) vatten och avlopp till VA-utbyggnadsområden.	6, 13						
VTP 1.1	Bygg ut allmänt vatten och avlopp till Lovsjö fritidshusområde (2)	6, 13					VA Plan	Samarbete mellan avdelningar behövs.
VTP 1.2	Bygg ut allmänt vatten och avlopp till Konungsö (3).	6, 13					VA Plan	Samarbete mellan avdelningar behövs.
VTP 2	Utred hur behovet ser ut avseende vattenförsörjning och avloppshantering i VA-utredningsområden.	6, 13						
VTP 2.1	Utred VA-situationen och hur den kan förbättras för Öggestorp-Målen (4).	6, 13					VA	Samarbete mellan avdelningar behövs.
VTP 2.2	Utred vilka möjligheter det finns att ansluta befintlig bebyggelse i Hulukvarn (14) till allmänt vatten och avlopp om utbyggnad av industriområde genomförs i anslutning till VA-planområdet.	6, 13					VA	Samarbete mellan avdelningar behövs.
VTP 2.3	Utred anslutning till vatten och avlopp i Berghalla (17) inom arbete med detaljplan.	6, 13					Plan VA	Samarbete mellan avdelningar behövs.
VTP 2.4	Utred VA-situationen och hur den kan förbättras för Bunn (22).	6, 13					VA	Samarbete mellan avdelningar behövs.
VTP 3	Bevaka hur behovet avseende vattenförsörjning och avloppshantering ser ut i VA-bevakningsområden genom att uppmärksamma antal avloppsansökningar och bygglovsansökningar för nya hus.	6, 13					MHK SBK	Samarbete mellan avdelningar behövs.

⁶ Anger vilken/vilka av VA-planens strategier som åtgärden har en koppling till och därmed bidrar till att uppnå.

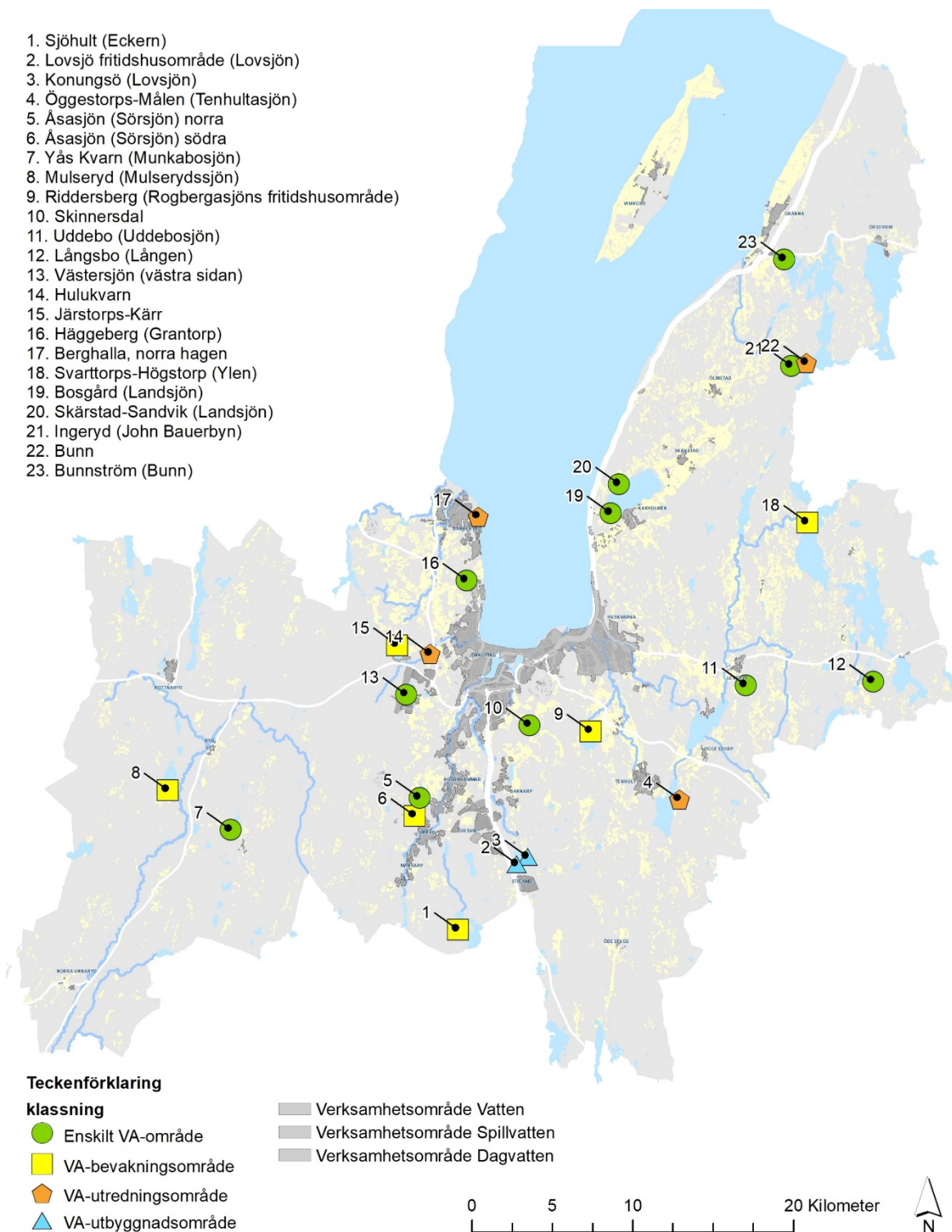
⁷ TK = Tekniska kontoret, VA = VA-avdelningen, MHK = Miljö- och hälsoskyddskontoret, SBK = Stadsbyggnadskontoret, Plan = Planavdelningen, VA-plangrupp = förvaltningsövergripande grupp

Nr	Åtgärd	Strategi nr ⁶	År 2025- 2028	År 2029- 2032	År 2033- 2036	Löpande	Ansvar ⁷	Kommentar
VTP 4	Kommunicera <i>Utbyggnadsplan för vatten och avlopp</i> till invånare.	19					VA-plangrupp	
VTP 5	Stäm av utbyggnadsplan för vatten och avlopp mot kommunens översiktsplan och exploateringsplaner. Se över om det tillkommit några nya VA-planområden. Se över kriterier för bedömning av VA-planområden för att kvalitetssäkra bedömningarna.	6, 13					VA-plangrupp	Översynen görs minst en gång per mandatperiod i samband med översynen av vattentjänstplanen.
VTP 6	Kartlägg vilka förbättringsåtgärder som kan genomföras på riskutsatta pumpstationer samt Brunstorps vattenverk för att minska påverkan vid skyfall.	2, 9					VA	
VTP 7	Vidta åtgärder på riskutsatta pumpstationer samt Brunstorps vattenverk för att minska påverkan vid skyfall.	2, 9					VA	
VTP 8	Säkerställ att rutinen för ny- och ombyggnad av VA-anläggningar även omfattar risken för skyfallspåverkan.	3					VA	

Vattentjänstplan – Bilaga 1

Karta över VA-planområden och deras klassning

1. Sjöholt (Eckern)
2. Lovsjö fritidshusområde (Lovsjön)
3. Konungsö (Lovsjön)
4. Öggestorps-Målen (Tenhultasjön)
5. Åsasjön (Sörsjön) norra
6. Åsasjön (Sörsjön) södra
7. Yås Kvarn (Munkabosjön)
8. Mulseryd (Mulserydssjön)
9. Riddersberg (Rogbergasjöns fritidshusområde)
10. Skinnersdal
11. Uddebo (Uddebosjön)
12. Långsbo (Lången)
13. Västersjön (västra sidan)
14. Hulukvarn
15. Järstorps-Kärr
16. Hågeberg (Grantorp)
17. Berghalla, norra hagen
18. Svarttorps-Högstorp (Ylen)
19. Bosgård (Landsjön)
20. Skärstad-Sandvik (Landsjön)
21. Ingeryd (John Bauerbyn)
22. Bunn
23. Bunnström (Bunn)

Vattentjänstplan – Bilaga 2

Områdesbeskrivningar till VA-planområden

Ingående VA-planområden:

1. Sjöhult (Eckern)
2. Lovsjö fritidshusområde (Lovsjön)
3. Konungsö (Lovsjön)
4. Öggestorps-Målen (Tenhultasjön)
5. Åsasjön (Sörsjön) norra
6. Åsasjön (Sörsjön) södra
7. Yås Kvarn (Munkabosjön)
8. Mulseryd (Mulserydssjön)
9. Riddersberg (Rogbergasjöns fritidshusområde)
10. Skinnersdal
11. Uddebo (Uddebosjön)
12. Långsbo (Lången)
13. Västersjön (västra sidan)
14. Hulukvarn
15. Järstorps-Kärr (Sandbäck)
16. Häggeberg (Grantorp/Vrån)
17. Berghalla, norra hagen
18. Svarttorps-Högstorp (Ylen)
19. Bosgård (Landsjön)
20. Skärstads-Sandvik (Landsjön)
21. Ingeryd (John Bauerbyn)
22. Bunn
23. Bunnström (Bunn)

Förklaring av begrepp som används i dokumentet

Sammanhållen bebyggelse: Sammanhållen bebyggelse definieras i 1 kap 4 § plan- och bygglagen (PBL).

Jönköpings kommun tolkar sammanhållen bebyggelse som minst 10 byggnader (bostadshus, industri, skola etc.), utanför detaljplanelagt område, där tomterna gränsar till varandra eller är åtskilda av endast gata, väg eller parkmark.

Småskalig bebyggelse: I kommunen finns några i allmänhet äldre sommarstugeområden där den småskaliga karaktären finns bevarad. Med det menas att bebyggelsen är låg, många byggnader har en enklare standard, smala grusvägar finns bevarade och området har ett naturnära läge. En del av husen har moderniserats och blivit permanentbostäder. Områdenas småskaliga karaktär finns dock fortfarande kvar. Områdenas karaktär av småskalighet ska bevaras genom att byggnadsvolymer begränsas. Inom områden med småskalig bebyggelse bör huvudbyggnaden inte överstiga 70 kvm. Bygglovsbefriade åtgärder enligt plan- och bygglagen får byggas.

Hög skyddsnivå: Vid anläggning av enskilda avlopp i områden som bedöms vara extra känsliga för tillförsel av till exempel näringsämnen eller smittämnen ställs högre krav på rening, så kallad hög skyddsnivå. Hög skyddsnivå kan gälla antingen till skydd för människors hälsa eller miljön. I Jönköpings kommun gäller hög skyddsnivå bland annat i vattenskyddsområden och i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god status. En sammanvägning görs även av andra betydande faktorer som bland annat markförutsättningar, närhet till enskilda dricksvattentäkter och skyddsvärd natur.

1: Sjöhult (Eckern)

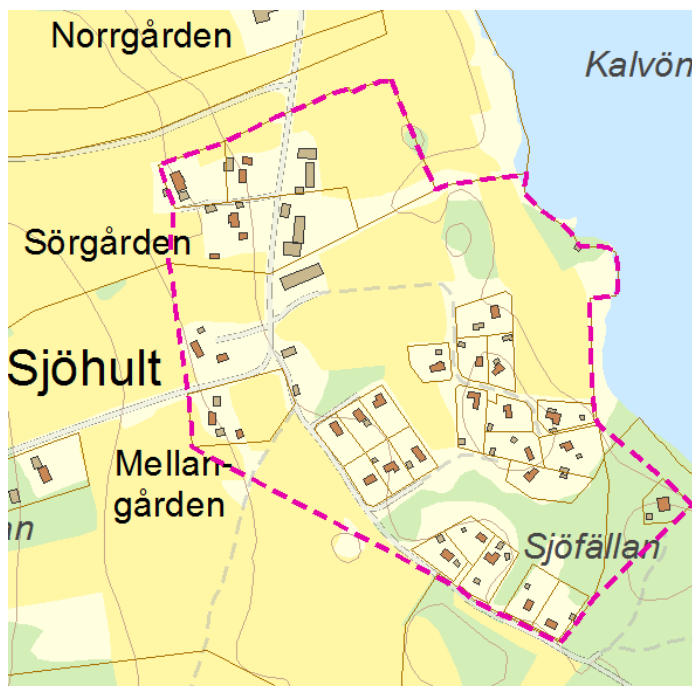
Bebyggelsestruktur och planer

Sjöhult ligger på västra sidan av sjön Eckern och omfattar 32 bebodda fastigheter. Inom området finns mestadels fritidshus men också en del permanentboende.

Lite drygt 100 meter sydost om området finns ytterligare 6 bostäder.

Delar av området omfattas av detaljplan. Resterande del har, enligt förslaget till ny översiktsplan, en småskalig bebyggelsestruktur som ska bevaras.

Bebyggelsetrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är lågt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

I dagsläget sker vattenförsörjning och avloppshantering enskilt på varje fastighet eller gemensamt med andra fastigheter. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet. Avloppsanläggningarna i området utgörs av slutna tankar och markbaserade anläggningar med oklar status.

Bebyggelsen är bitvis tät och tomterna små sett till de långa skyddsavstånd mellan avlopp, dricksvattentäkt och sjön Eckern som krävs på grund av platsens genomsläppliga jordarter. Inom delar av området ställs därför krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar. Om området ska utvecklas kan det finnas problem att lösa avloppshantering inom området med enskilda avloppsanläggningar.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Området är flackt och jordarterna består av isälvsmaterial. Bebyggelsestrukturen och tomtstorleken i området är varierad. VA-avdelningen saknar specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som VA-bevakningsområde

Om många bygglov för nya hus söks eller om Miljö- och hälsoskyddskontoret får in många förfrågningar om nya avloppsanläggningar kan vattenförsörjningen och avloppshantering i området behöva lösas på annat vis än idag.

Utvecklingen av området bevakas genom att:

Miljö- och hälsoskyddskontoret uppmärksammar antalet avloppsansökningar.

Stadsbyggnadskontoret uppmärksammar antalet bygglov för nya hus.

2: Lovsjö fritidshusområde (Lovsjön)

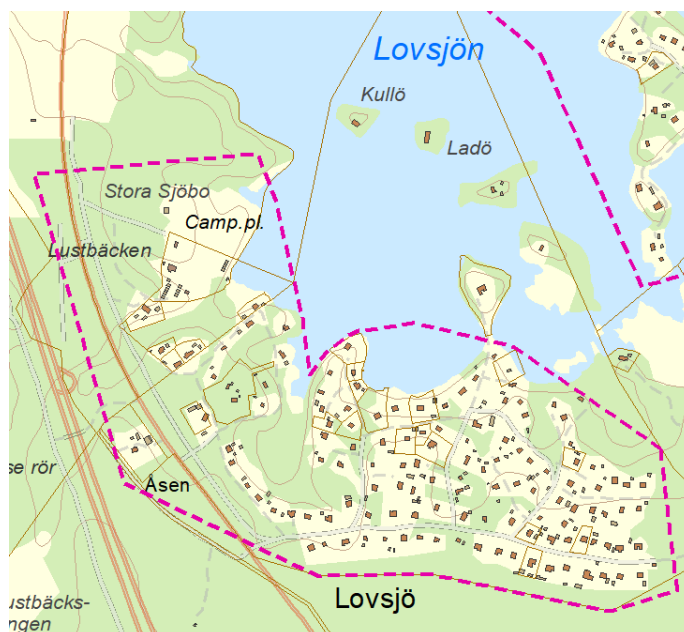
Bebyggelsestruktur och planer

Bebyggelsen kring Lovsjön planeras att anslutas till allmän vattenförsörjning och avloppshantering.

Bebyggelsen delas in i två områden, Lovsjö fritidshusområde (2) och Konungsö (3), som tillsammans omfattar ca 220 bostäder.

Beskrivningen nedan omfattar Lovsjö fritidshusområde, syd-sydväst om sjön. Här finns omkring 130 bostäder samt en campingplats.

Bebyggelsen inom området består till största del av arrendetomter.

Eftersom nuvarande detaljplan inte medger anläggande av avloppsledningar håller en ny detaljplan på att tas fram för att möjliggöra utbyggnad av kommunalt VA inom området.

Detaljplanen förväntas att antas under andra kvartalet år 2025. VA-utbyggnaden påbörjas när detaljplanen fått laga kraft. Områdets bebyggelse kännetecknas av stor variation i utformning och storlek, men till största del har bebyggelsen en småskalig karaktär. Runt hälften av bostäderna används som permanentboende medan andra har en enklare standard och används som fritidshus. Tomternas storlek varierar men är i allmänhet små. Det finns ingen välutbyggd gatustruktur på området. I planförslaget möjliggörs bredare vägområde samt bostadsbyggnader på maximalt 90 kvm. Planen syftar till att bevara den småskaliga karaktären med bland annat bestämmelser om bostadsbyggnaders utformning. Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är relativt lågt. Översiktsplanen ställer krav på detaljplaneläggning för ny bostadsbebyggelse i området.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Det finns flera olika typer av avloppsanläggningar i området, men sluten tank är vanligast förekommande och därefter torra lösningar. En del fastigheter har slutna tankar för allt avloppsvatten, medan andra har separerande lösningar, såsom tank för avloppsvattnet från toaletter och infiltration av bad-, disk- och tvättvattnet. Det finns också fastigheter med torra lösningar såsom mulltoalett och eltoalett, men också fastigheter som har inrättat 3-kammarbrunn med tillhörande infiltration. Vid inventering av vatten och avlopp år 2009 konstaterades bristfälliga avloppsanläggningar samt avloppspåverkat dricksvatten. Det finns problem att lösa vattenförsörjning och avloppshantering med enskilda anläggningar och VA-avdelningen får ofta förfrågningar från boende om anslutning. Området har inte fått föreläggande enligt 6 § Vattentjänstlagen men bedöms vara den typ av område som behöver lösas i ett större sammanhang.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Topografen i området är varierande med låg förekomst av berg. Det finns vissa sankområden samt raviner och sluttningar med ras- och skredrisk. Fornlämningar finns i utkanten av området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är litet.

Området planeras att anslutas och klassas som VA-utbyggnadsområde

Det finns problem med att lösa vattenförsörjning och avloppshantering med enskilda anläggningar. Områdets vattenförsörjning och avloppshantering behöver lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt VA.

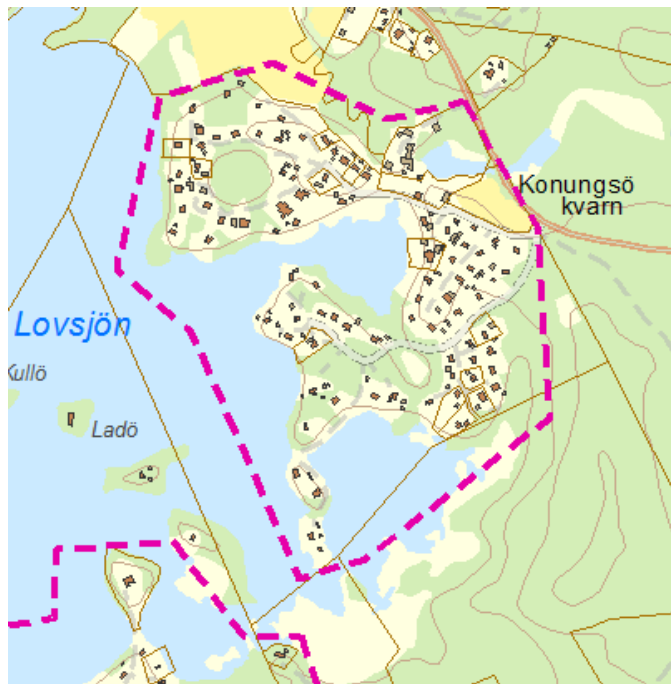
3: Konungsö (Lovsjön)

Bebyggelsestruktur och planer

Bebyggelsen kring Lovsjön planeras att anslutas till allmän vattenförsörjning och avloppshantering. Bebyggelsen delas in i två områden, Lovsjö fritidshusområde (2) och Konungsö (3), som tillsammans omfattar ca 220 bostäder. Beskrivningen nedan omfattar Konungsö vid Lovsjöns östra sida. Här finns omkring 90 bostäder. Bebyggelsen inom området består av en blandning av arrendetomter och avstyckade tomter.

Tomterna är i allmänhet små och det finns ingen välutbyggd gatustruktur. Området är detaljplanlagt sedan tidigare. Arbeta med ny detaljplan beräknas påbörjas tidigast 2026.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är relativt lågt. Översiktsplanen ställer krav på detaljplanläggning för ny bostadsbebyggelse i området.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Det finns flera olika typer av avloppsanläggningar i området, men slutna tankar är vanligast förekommande och därefter torra lösningar. En del fastigheter har slutna tankar för allt avloppsvatten, medan andra har separerande lösningar, såsom tank för avloppsvattnet från toaletter och infiltration av bad-, disk- och tvättvattnet. Det finns också fastigheter med torra lösningar såsom mulltoalett och eltoalett, men också fastigheter som har inrättat 3-kammarbrunn med tillhörande infiltration. Flertalet av de boende i Konungsö har gemensam vattenförsörjning.

Vid inventering av vatten och avlopp år 2009 konstaterades bristfälliga avlopp samt avloppspåverkat dricksvatten. I den nordöstra delen av området finns ett potentiellt förorenat område i riskklass 3. Kommunen saknar kännedom om detta förorsakat någon påverkan på grundvattnet i området.

Det finns problem att lösa vattenförsörjning och avloppshantering med enskilda anläggningar och VA-avdelningen får relativt ofta förfrågningar från boende om anslutning. Området har inte fått föreläggande enligt 6 § Vattentjänstlagen, men bedöms vara den typ av område där dricksvattenförsörjning och avloppshantering behöver lösas i ett större sammanhang.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Området är kuperat med låg förekomst av berg, sankta områden förekommer. Fornlämningar finns i utkanten av området. I översiktsplanen ligger området i nära anslutning till ett nytt exploateringsområde för industri, varför det ur dimensioneringssynpunkt är lämpligt att invänta kommande detaljplan för industriområdet.

Området planeras att anslutas och klassas som VA-utbyggnadsområde

Det finns problem med att lösa vattenförsörjning och avloppshantering med enskilda anläggningar. Områdets vattenförsörjning och avloppshantering behöver lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt VA.

4: Öggestorps-Målen (Tenhultasjön)

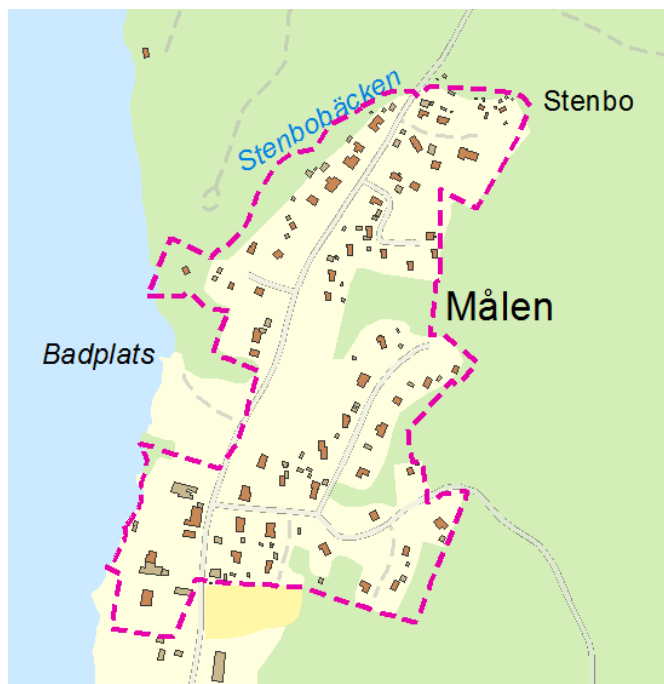
Bebyggelsestruktur och planer

Målen ligger på östra sidan av Tenhultasjön och omfattar 60 bebodda fastigheter varav de flesta är permanentbostäder. Området består av två delar, ett med gruppbebyggelse för fritidshus och ett för friliggande hus. Inom området finns även två lantbruk. Området omfattas av flera detaljplaner samt ett område med sammanhållen bebyggelse. Ingen ytterligare utveckling, förutom det som detaljplanen medger, är planerad i området.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är medelhögt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Avloppsanläggningarna i området utgörs av markbaserade anläggningar, slutna tankar och minireningsverk med varierande status. I området finns flera gemensamma vattentäkter, men även enskilda dricksvattentäkter för enstaka fastigheter förekommer. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet.

Bebyggelsen är bitvis tät och tomterna små sett till de långa skyddsavstånd som ur hälsoskyddssynpunkt krävs mellan avlopp och dricksvattentäkter. Inom stora delar av området ställs därför krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar. Då bebyggelsen är tät med många enskilda avloppsanläggningar och genomsläppliga jordarter finns svårigheter med att anlägga nya enskilda vattentäkter och att hitta godkända lösningar när avloppsanläggningar ska göras om eller nyanläggas.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Området är kuperat och jordarterna består främst av morän. VA-avdelningen saknar specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Det finns två möjliga anslutningspunkter till allmän vattenförsörjning och avloppshantering; Tenhult eller Öggestorp. Avståndet är relativt stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som VA-utredningsområde

Eftersom området omfattar ett stort antal fastigheter och det finns svårigheter att lösa avloppshantering med enskilda anläggningar på respektive fastighet behöver en utredning göras för att klargöra hur vattenförsörjningen och avloppshantering ska lösas i området.

VA-avdelningen tar initiativ till att utreda hur vatten- och avloppsfrågan ska lösas i området.

5: Åsasjön (Sörsjön) norra

Bebyggelsestruktur och planer

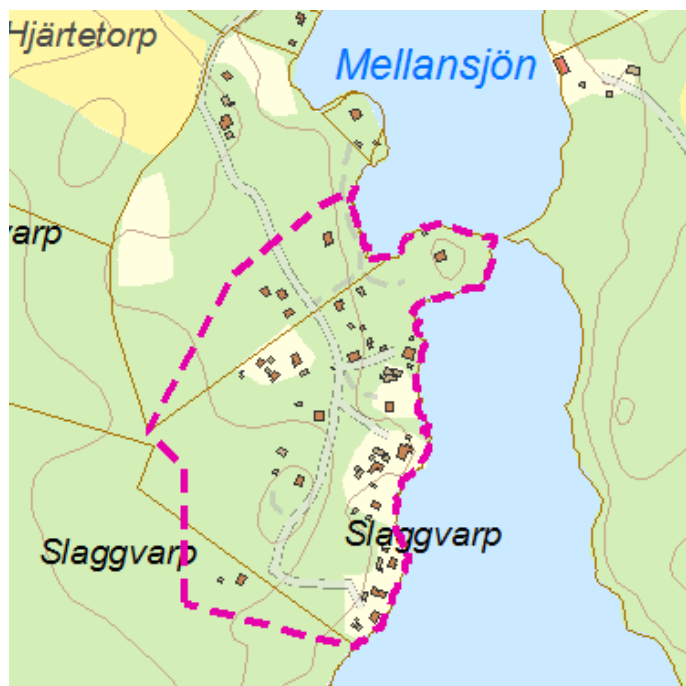
Området ligger i anslutning till Åsasjöns västra del strax norr om område 6. Området omfattar 22 bostäder och domineras av arrendetomter med fritidshus.

Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Området ligger inom sammanhållen bebyggelse.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är medelhögt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

I dagsläget sker avloppshanteringens enskilt för varje arrendetomt. Avloppsanläggningarna i området utgörs av slutna tankar och torra avloppslösningar (exempelvis mulltoaletter). Inom området finns enskilda vattentäkter. Det är oklart om det finns några gemensamma vattentäkter. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet.

Om området ska utvecklas kan det finnas problem att lösa avloppshanteringens i området med enskilda anläggningar då bebyggelsen bitvis är tät och tomterna små sett till de långa skyddsavstånd mellan avlopp och dricksvattentäkter respektive sjön som krävs på grund av platsens genomsläppliga jordarter. Inom delar av området ställs därför krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är relativt stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som enskilt VA-område

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Vattenförsörjning och avloppshantering kan fortsätta vara enskilt.

6: Åsasjön (Sörsjön) södra

Bebyggelsestruktur och planer

Området ligger i anslutning till Åsasjöns sydvästra del strax söder om område 5. Området omfattar cirka 40 bostäder och består av en blandning av fritidshus och permanentbostäder. Bebyggelsestrukturen och tomtstorleken i området är varierad. Området är inte planlagt.

Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Området ligger inom sammanhållen bebyggelse.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är medelhögt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

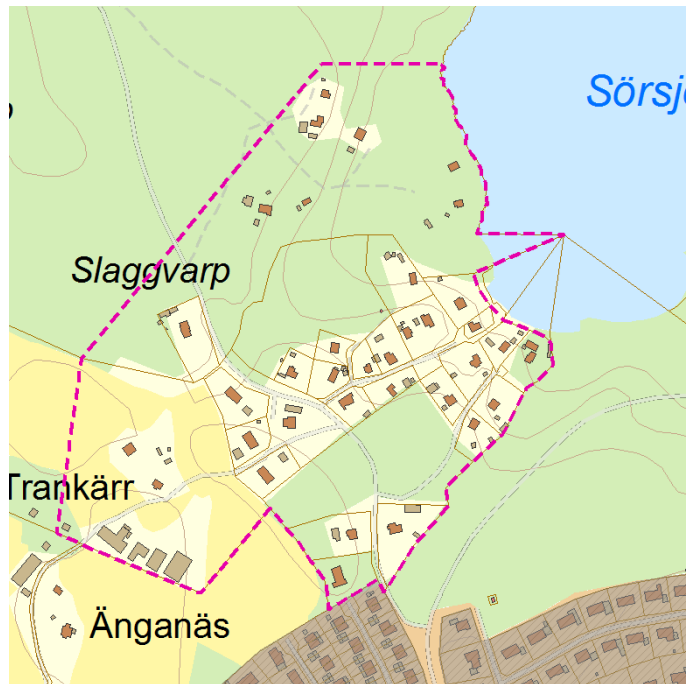
Närmare hälften av fastigheterna är avtalsanslutna till allmän vattenförsörjning och avloppshantering.

Enskilda avloppslösningar, i form av sluten tank och markbaserad rening, förekommer. Inom delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

Inom området finns enskilda dricksvattentäkter. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Området gränsar i sydost till verksamhetsområde för allmän vattenförsörjning och avloppshantering. Närmare hälften av fastigheterna är avtalsanslutna till allmänt VA. Om behov föreligger kan fler fastigheter anslutas via avtal.

Området klassas som VA-bevakningsområde

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Närmare hälften av fastigheterna är avtalsanslutna till den allmänna VA-anläggningen.

Utvecklingen av området bevakas genom att:

- Miljö- och hälsoskyddskontoret uppmärksammar antalet avloppsansökningar.
- Stadsbyggnadskontoret uppmärksammar antalet bygglov för nya hus.

7: Yås kvarn (Munkabosjön)

Bebyggelsestruktur och planer

Området ligger vid Munkabosjöns västra strand och omfattar 25 bostäder. Bebyggelsen består av en blandning av permanentbostäder och fritidshus.

Delar av området omfattas av detaljplan. Ingen ytterligare utveckling är planerad i området.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är lågt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Fastigheterna har en gemensam avloppsanläggning. Recipientenen nedströms Yås, Kvarnån, är extra skyddsvärd då den hyser ett bestånd av flodpärlmussla med lyckad föryngring och en genuin öringstam.

Vattenförsörjningen i området sker enskilt, utan kända problem.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Jordarterna i området består mestadels av sand/grus med inslag av morän, även områden med ytligt berg förekommer. VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som enskilt VA-område

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Området förväntas inte förändras. Vattenförsörjning och avloppshantering kan fortsätta vara enskilt.

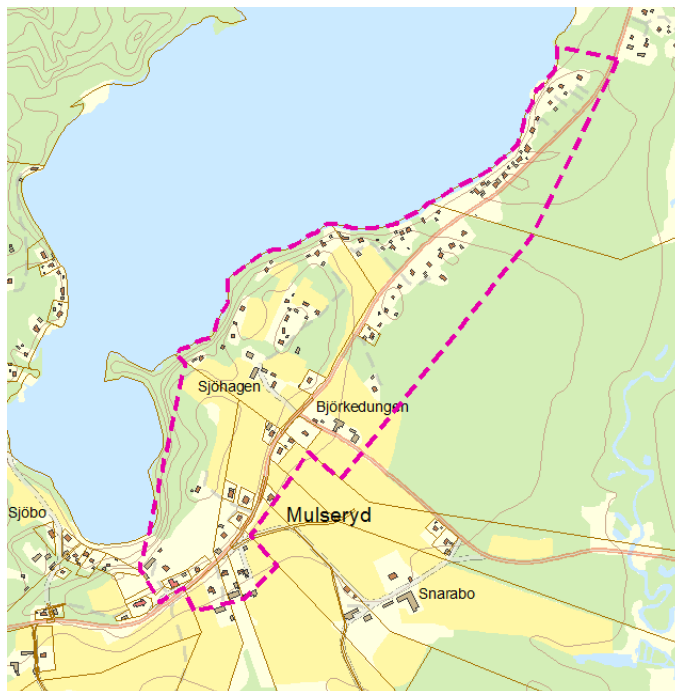
8: Mulseryd (Mulserydssjön)

Bebyggelsestruktur och planer

Området ligger på östra sidan om Mulserydssjön och omfattar 67 bostäder, främst på arrendetomter.

Inom området finns två delar med fritidsbebyggelse samt två delar med permanent landsbygdsbebyggelse, en i kyrkbyn och en i områdets norra del. Enligt förslaget till ny översiktsplan ligger området inom sammanhållen bebyggelse och har en småskalig bebyggelsekaraktär som ska bevaras. Ingen ytterligare utveckling är planerad i området.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är lågt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Inom området finns olika typer av avloppslösningar såsom slutna tankar, anläggningar för bad-, disk- och tvättvatten och torrtoaletter. Många enskilda vattentäktar finns inom området. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet.

Inom delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar. Om det blir aktuellt att bebyggelsen i området utvecklas till permanentbostäder behöver vattenförsörjning och avloppshantering troligtvis lösas gemensamt då bebyggelsen bitvis är tät och tomterna små sett till de långa skyddsavstånd mellan avlopp och dricksvattentäktar respektive sjön som krävs på grund av platsens genomsläppliga jordarter.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Området är relativt flackt med sluttningar mot sjön. Jordarterna består av isälvsmaterial. VA-avdelningen saknar specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som VA-bevakningsområde

Området omfattar relativt många bostäder. De naturliga förutsättningarna gör att det kan förekomma svårigheter att anlägga enskilda avlopp som inte är slutna och om fler blir permanentboende i området, med krav på högre avloppsstandard, kan det bli svårt att lösa avloppshantering med enskilda anläggningar.

Utvecklingen av området bevakas genom att:

Miljö- och hälsoskyddskontoret uppmärksammar antalet avloppsansökningar.

Stadsbyggnadskontoret uppmärksammar antalet bygglov för nya hus.

9: Riddersberg (Rogbergasjöns fritidshusområde)

Bebyggelsestruktur och planer

Området ligger strax norr om Rogbergasjön och omfattar 27 bostäder på arrendetomt. Inom området finns mest fritidshus men även permanentbostäder. Området regleras med detaljplan och är planlagt för bostäder på upp till 70 m². Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är lågt.

Längs Rogbergavägen, länsväg 845, finns mycket landsbygdsbebyggelse. Hälften av bebyggelsen utmed länsväg 845 och i angränsande skogsområden ligger inom sammanhållnen bebyggelse. Av förslaget till ny översiktsplan framgår att det utmed delar av länsvägen råder högt bebyggelsestryck och att ny bebyggelse kan behöva regleras med detaljplan.

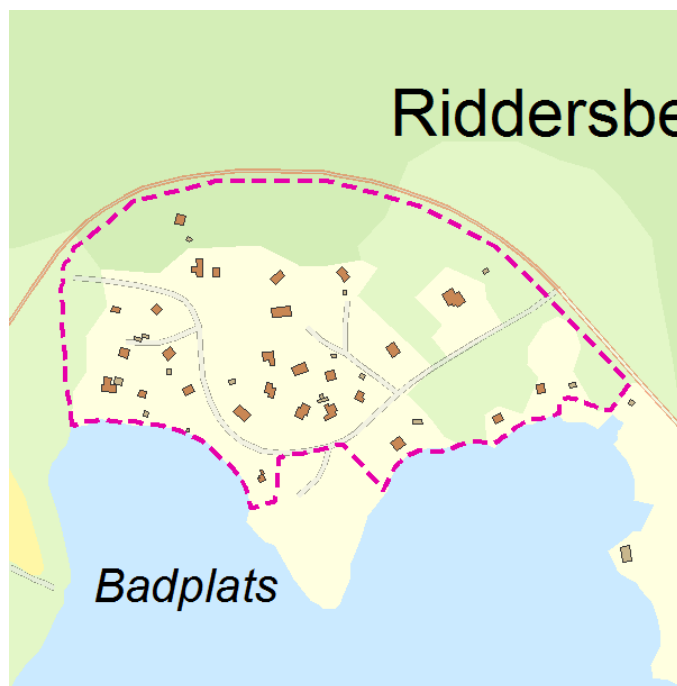
Vattenförsörjning och avloppshantering

Inom området finns en variation på avloppslösningar; markbaserade anläggningar, slutna tankar och torrtoaletter. Närheten till Rogbergasjön och Musslebobäcken samt den relativt täta bebyggelsen gör att det inom stora delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för miljö- och hälsoskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

Inom området finns enskilda vattentäkter. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Området är relativt flackt med ytligt berg i stora delar. VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som VA-bevakningsområde

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Om flera hus tillkommer eller fler bosätter sig permanent kan vattenförsörjning och avloppshantering behöva lösas på annat vis än idag.

Området kan även påverkas av utvecklingen längs länsväg 845.

Utvecklingen av området bevakas genom att:

Miljö- och hälsoskyddskontoret uppmärksammar antalet avloppsansökningar.

Stadsbyggnadskontoret uppmärksammar antalet bygglov för nya hus.

10: Skinnersdal

Bebyggelsestruktur och planer

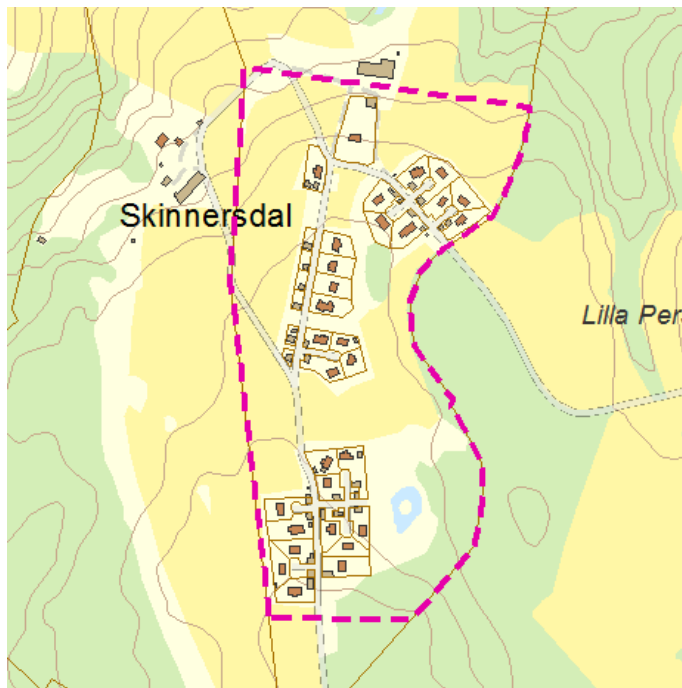
Området består av 30 bostäder (permanentboende) i klungor längs vägen. Området omfattas av detaljplan som är fullt utbyggd. Ingen ny bebyggelse tillåts.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är lågt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Det finns en gemensamhetsanläggning för avloppsrening och en gemensamhetsanläggning för dricksvattenförsörjning som har tillstånd för sitt uttag av vatten.

Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet. Det finns heller inga inrapporterade problem med avloppsanläggningen.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Inom området är det relativt flackt men området är beläget på en plåtå, vilket försvårar eventuell ledningsdragning till området. Jordarterna i området består till största del av sandig-siltig morän. VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som enskilt VA-område

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Området förväntas inte förändras. Vattenförsörjning och avloppshantering kan fortsätta vara enskilt.

11: Uddebo (Uddebosjön)

Bebyggelsestruktur och planer

Området omfattar 21 bostäder och ligger öster om Uddebosjön. Inom området finns både fritidshus och permanentbostäder.

Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Den norra delen av området omfattas av byggnadsplan. Övriga delar ligger inom sammanhållen bebyggelse.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är medelhögt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Området ligger i anslutning till Uddebosjön. Sjön är inte klassad som vattenförekomst, så statusbedömningar finns inte tillgängliga. Vid sjön finns Uddebobadet, vilken är en kommunal badplats. I dagsläget sker vattenförsörjning och avloppshantering i området enskilt på varje fastighet eller gemensamt med andra fastigheter. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet. Avloppsanläggningarna i området består både av enklare lösningar, såsom förbränningstoaletter, samt av markbaserade anläggningar och något enstaka minireningsverk. I stora delar av området har marken hög genomsläpplighet vilket, tillsammans med närheten till Uddebosjön och den bitvis täta bebyggelsen, gör att det kan ställas krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Området lutar ned mot sjön och jordarterna består av isälvssediment. Bebyggelsestrukturen och tomtstorleken i området är varierad. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som enskilt VA-område

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Vattenförsörjning och avloppshantering kan därför fortsätta vara enskilt.

12: Långsbo (Lången)

Bebyggelsestruktur och planer

Området omfattar 33 bostäder vid sjön Långens östra strand, delvis arrendetomter. Inom området finns mest fritidshus men även permanentbostäder.

Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Området ligger inom sammanhållen bebyggelse. Enligt förslaget till ny översiktsplan har området en småskalig bebyggelsekaraktär som ska bevaras.

Bebyggelsetrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är lågt.

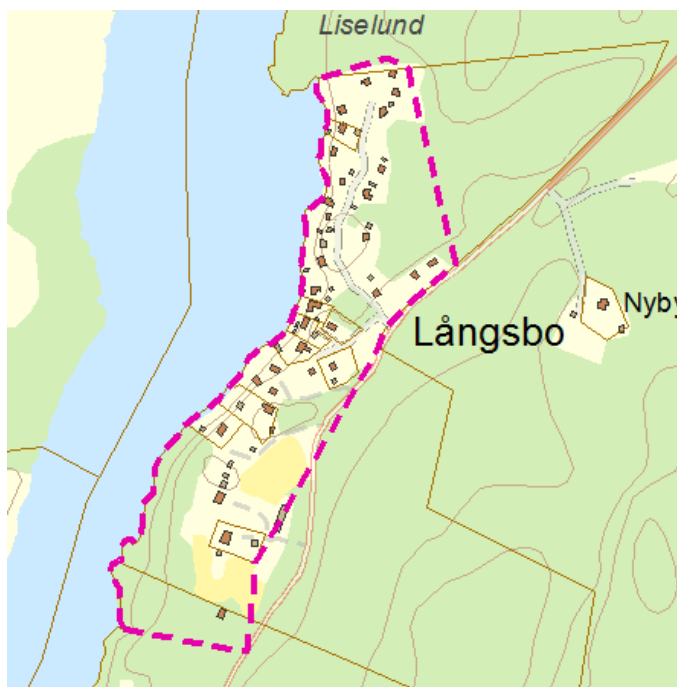
Vattenförsörjning och avloppshantering

Inom området finns främst slutna tankar och torrtoaletter. Närheten till sjön Lången och den relativt täta bebyggelsen gör att det inom stora delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

Inom området finns enskilda vattentäkt. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Området är flackt och jordarterna består av morän och isälvsmaterial. VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som enskilt VA-område

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Området förväntas inte förändras. Vattenförsörjning och avloppshantering kan fortsätta vara enskilt.

13: Västersjön (västra sidan)

Bebyggelsestruktur och planer

Området omfattar 18 bostäder. Inom området finns främst fritidshus men även permanentbostäder. Samtliga hus ligger på arrendetomter.

Enligt förslaget till ny översiktsplan har området en småskalig bebyggelsekaraktär som ska bevaras.

Det finns inga planer för att möjliggöra för långsiktig användning av marken för bostadsbebyggelse.

Området ligger inom inflygningsområdet till Axamo flygplats och planer finns istället på att avveckla den småskaliga bebyggelsen på sikt.

Marken som är bebyggd är upplåten med arrende, genom vilket kommunen reglerar att endast visstidsboende/fritidshusbebyggelse är lämpligt och möjligt.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är lågt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Inom området finns flera olika typer av avloppslösningar såsom markbaserade anläggningar, slutna tankar och torrtoaletter. Inom området finns även en större gemensam infiltration för avloppsvatten från sex hushåll. Närheten till Västersjön och den relativt täta bebyggelsen gör att det inom delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

Inom området finns enskilda vattentäkter. Vid undersökningar i området under juli-september 2018 påträffades PFAS i enstaka brunnar. En så kallad vattenkiosk har installerats öster om området, där de boende kan hämta kommunalt dricksvatten i dunkar.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Då området ska avvecklas planeras ingen investering att göras i förändrad lösning av vattenförsörjning eller avloppshantering.

Området klassas som enskilt VA-område

Området ska avvecklas på sikt. Vattenförsörjning och avloppshantering kan fortsätta att vara enskilt.

14: Hulukvarn

Bebyggelsestruktur och planer

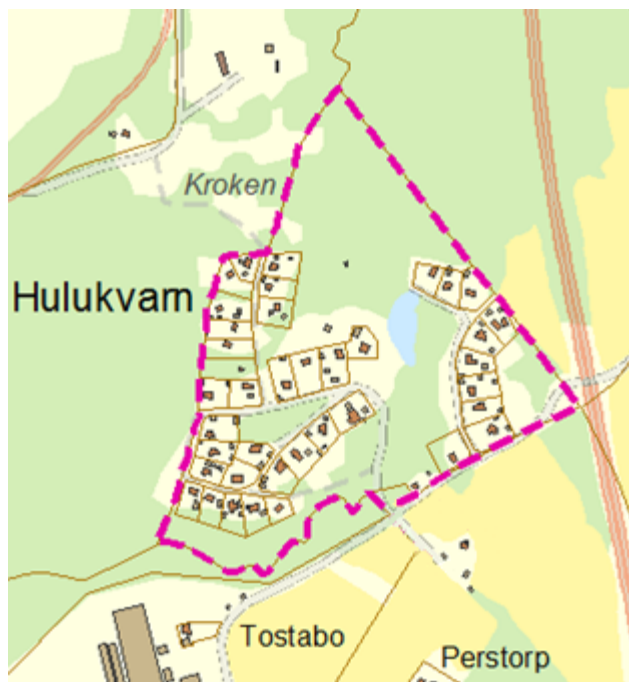
Området omfattar cirka 40 bostäder väster om väg 47. Inom området finns mest permanentbostäder men även fritidshus. Bebyggelsen är tät och tomterna små.

Området regleras av detaljplan och är planlagt för bostäder upp till 60 kvm. Området ligger inom flygbullerstört område och inga nya bostäder tillåts inom området.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är lågt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Avloppsanläggningarna i området utgörs av markbaserade anläggningar, slutna tankar samt torrtoaletter. I området finns flera gemensamma (markbaserade) avloppsanläggningar.

I området finns enskilda dricksvattentäkter. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet.

Det kan vara svårt att lösa vattenförsörjning och avloppshantering med enskilda anläggningar inom respektive fastighet om bebyggelsen utökas eller om fler blir permanentboende. Det är inte känt om det finns kapacitet för ytterligare belastning i befintliga gemensamma anläggningar. Problem med befintliga avloppsanläggningar finns i delar av området. Inom stora delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Området är flackt och jordarterna består av isälvmaterial. VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området.

Förfrågningar om anslutning till den allmänna VA-anläggningen har kommit från boende i området. Då det finns en pågående detaljplan för ett nytt industriområde i närheten av området kan det bli möjligt att erbjuda en gemensam anslutning vid utbyggnad av industriområdet, dock kommer detta inte att innebära utökade byggrätter i området.

Området klassas som VA-utredningsområde

Problem med befintliga avloppsanläggningar finns i delar av området och det kan finnas svårigheter att lösa vattenförsörjning och avloppshantering med enskilda anläggningar inom respektive fastighet.

VA-avdelningen utreder möjligheten att erbjuda anslutning till allmänt vatten och avlopp om industriområdet söder om det aktuella området byggs ut.

15: Järstorps-Kärr (Sandbäck)

Bebyggelsestruktur och planer

Inom området finns 25 bostäder, varav de flesta är permanentbostäder. Även fritidshus förekommer. Bebyggelsen är tät och tomterna små.

Området omfattas av en avstyckningsplan som tillåter byggnader på max 60 kvm. Området ligger precis utanför befintligt flygbullerområde och ingen ytterligare utveckling är planerad i området.

Bebyggelsetrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är medelhögt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

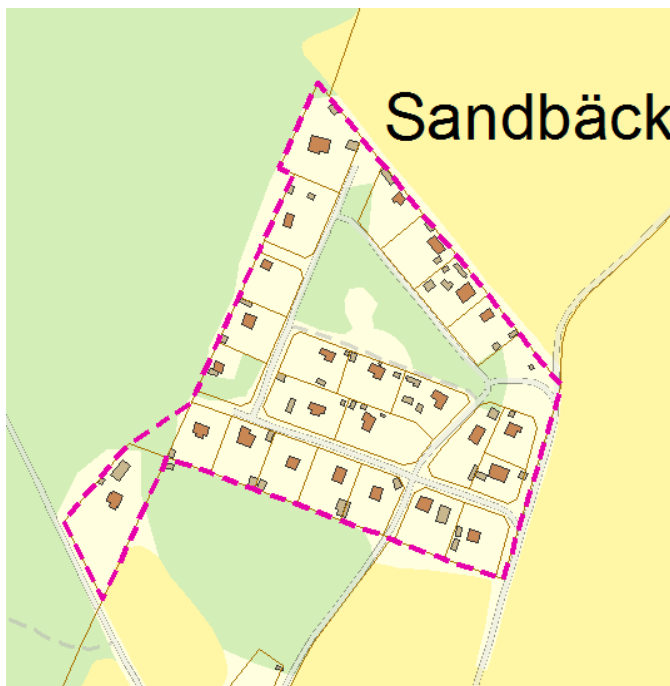
Avloppsanläggningarna i området utgörs av markbaserade anläggningar, slutna tankar samt torrtoaletter. I området finns minst en större gemensam markbaserad avloppsanläggning med ca 15 anslutna fastigheter. Kapacitet att ansluta fler finns inte. Den täta bebyggelsen gör att det inom delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälsoskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

I området finns enskilda dricksvattentäkter. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet.

Det kan bli svårt att lösa vattenförsörjning och avloppshantering med enskilda anläggningar inom varje fastighet om bebyggelsen skulle utökas eller om fler blir permanentboende.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Jordarterna består av isälvsmaterial. VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är relativt stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som VA-bevakningsområde

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Om flera hus tillkommer kan vattenförsörjning och avloppshantering behöva lösas på annat vis än idag.

Utvecklingen av området bevakas genom att:

Miljö- och hälsoskyddskontoret uppmärksammar antalet avloppsansökningar.

Stadsbyggnadskontoret uppmärksammar antalet bygglov för nya hus.

16: Hägeberg (Grantorp/Vrån)

Bebyggelsestruktur och planer

I området finns 23 bostäder varav de flesta är permanentbostäder. Enstaka fritidshus förekommer.

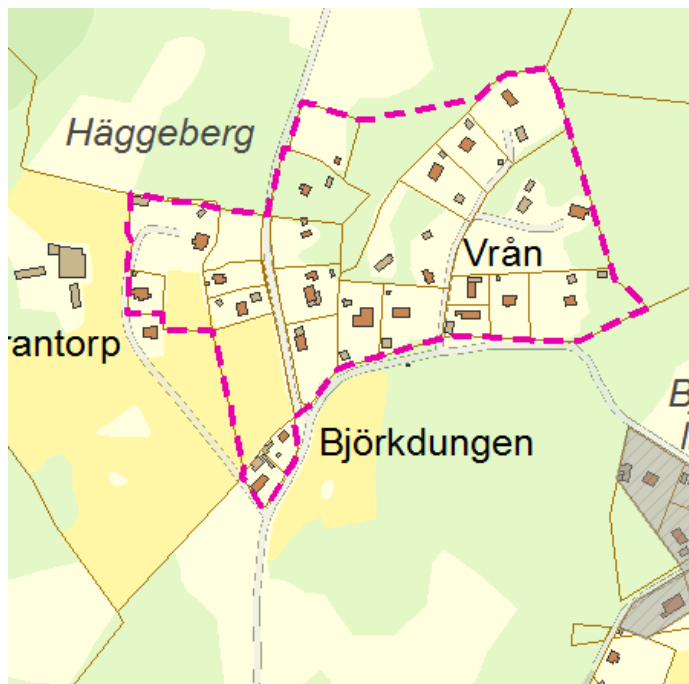
Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Området ligger inom sammanhållen bebyggelse.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är medelhögt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Merparten av avloppsanläggningarna i området är markbaserade anläggningar. Fem av hushållen är anslutna till det allmänna avloppsnätet via avtal.

Inom delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

I området finns enskilda dricksvattentäkter. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Strax sydost om området finns idag verksamhetsområde för allmän vattenförsörjning och avloppshantering. Några av bostäderna i området är avtalsanslutna till allmänt VA. Eventuellt kan fler erbjudas avtalsanslutning om behov föreligger.

Området klassas som enskilt VA-område

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Området förväntas inte förändras. Vattenförsörjning och avloppshantering kan fortsätta vara enskilt.

17: Berghalla, norra hagen

Bebyggelsestruktur och planer

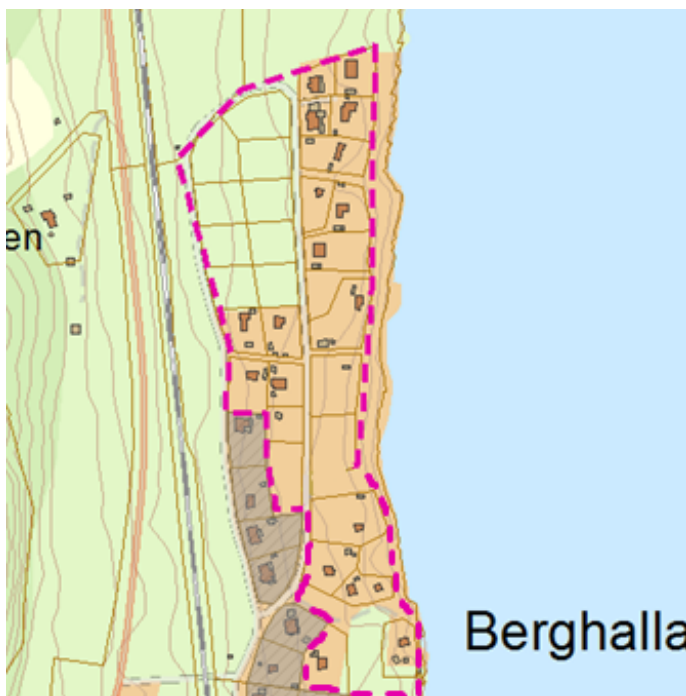
Berghalla, norra Hagen ligger öster om Bankeryd, vid Vättern, och omfattar 15 bebyggda fastigheter och cirka 20 obebyggda fastigheter. I området finns både permanentbostäder och fritidshus.

Ändring av detaljplanen för området pågår. Förutsättningarna är att området ska omvandlas till permanentboende om ny tillfartsväg samt vatten och avlopp kan anordnas.

Bebyggelsetrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är medelhögt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Åtta bostäder är avtalsanslutna till allmänt vatten och avlopp. I övrigt utgörs avloppsanläggningarna i området av slutna tankar, markbaserade anläggningar och torrtoaletter. Tunna jordlager (berg), närheten till Vättern och den täta bebyggelsen gör att det inom delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet för de fastigheter som har enskilt vatten.

För att de obebyggda fastigheterna ska kunna bebyggas krävs en gemensam översyn av vattenförsörjning och avloppshantering i området.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Verksamhetsområde för allmän vattenförsörjning och avloppshantering finns i direkt anslutning till området och delar av området är anslutet via avtal idag. Området är kuperat med brant sluttning mot Vättern och berggrunden går i dagen i stora delar av området. Ett helhetsgrepp kring området krävs för att möjliggöra anslutning av samtliga fastigheter.

Området klassas som VA-utredningsområde

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Så länge bebyggelse inte tillkommer behöver lösningar för vatten och avlopp inte förändras. Pågående detaljplan förutsätter dock att trafiklösning samt vatten och avlopp löses, då fler bostäder tillkommer.

Planavdelningen stämmer av detaljplanen kontinuerligt med VA-avdelningen. Utredning av anslutning till allmänt vatten och avlopp sker inom arbetet med detaljplanen.

18: Svarttorps-Högstorp (Ylen)

Bebyggelsestruktur och planer

Området omfattar 35 bostäder och ligger vid sjön Ylens nordvästra del, nära gränsen till Aneby kommun. Inom området finns mest fritidshus men även permanentbostäder.

Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Enligt förslaget till ny översiktsplan ligger området inom sammanhållen bebyggelse och har en småskalig bebyggelsekaraktär som ska bevaras.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är medelhögt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

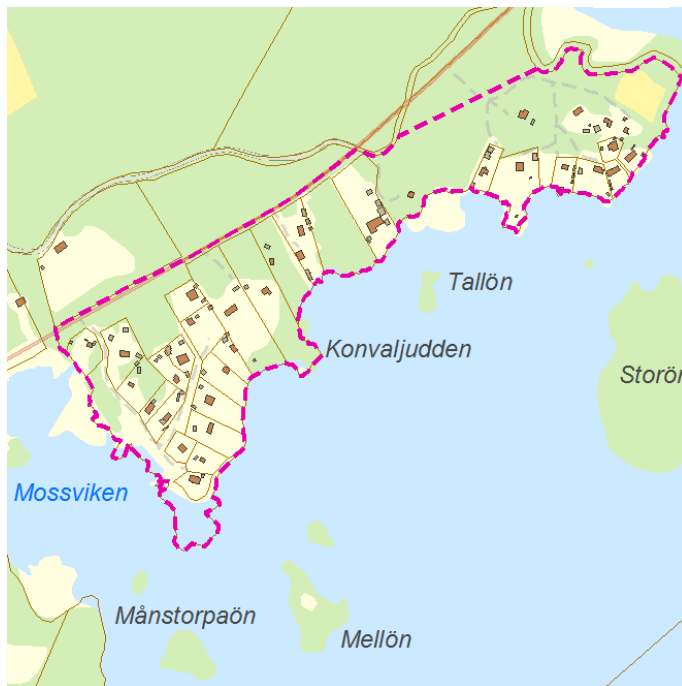
Avloppsanläggningarna i området utgörs av markbaserade anläggningar, slutna tankar, minireningsverk samt torrtoaletter. Närheten till sjön Ylen och den bitvis täta bebyggelsen gör att det i delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

I området finns enskilda dricksvattentäkter. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet.

Det kan bli svårt att lösa vattenförsörjning och avloppshantering med enskilda anläggningar inom varje fastighet om bebyggelsen utökas eller om fler blir permanentboende.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Ytlig berggrund förekommer inom stora delar av området. I övrigt består ytliga jordlager av morän och sand. VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som VA-bevakningsområde

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Viss utveckling mot permanentboende kan ske, vilket kan innebära behov av förändrad vattenförsörjning och avloppshantering.

Utvecklingen av området bevakas genom att:

Miljö- och hälsoskyddskontoret uppmärksammar antalet avloppsansökningar.

Stadsbyggnadskontoret uppmärksammar antalet bygglov för nya hus.

19: Bosgård (Landsjön)

Bebyggelsestruktur och planer

Området består av två delar. I områdets norra del ligger 7 bostäder (fritidshus) högt belägna i förhållande till sjön. Övriga 13 fritidshus ligger lågt, nära sjön.

Enligt förslaget till ny översiktsplan ligger området inom sammanhållen bebyggelse och har en småskalig bebyggelsekaraktär som ska bevaras. Ingen ytterligare utveckling är planerad i området.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är relativt högt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Husen har låg standard och saknar indraget vatten. Avloppshantering i området sker med torra lösningar, såsom förbrännings- och mulltoaletter.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Behov av VA-utbyggnad till området har diskuterats i samband med utökning av verksamhetsområdet sydost om området men avskrivits. Då merparten av bebyggelsen har låg standard och saknar indraget vatten är investering i utbyggnad av den allmänna anläggningen inte aktuell i detta område.

Området klassas som enskilt VA-område

Nuvarande bebyggelse saknar indraget vatten. Vattenförsörjning och avloppshantering, i den mån det förekommer, bör därför fortsätta vara enskilt.

20: Skärstads-Sandvik (Landsjön)

Bebyggelsestruktur och planer

Området omfattar 21 bostäder och ligger väster om Landsjön. Inom området finns mest fritidshus men även permanentbostäder.

Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Området ligger inom sammanhållen bebyggelse.

Sydväst om Sandvik ligger områdena Edeskvärna och Bosvik som tillsammans med Sandvik omfattar närmare 100 bostäder.

Bebyggelsetrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är medelhögt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Området ligger i anslutning till Landsjön, vilken är utpekad som regionalt särskilt värdefullt vatten (natur) och regionalt värdefullt vatten (fiske). Den ekologiska statusen anses otillfredsställande, bland annat beroende på övergödning. Utsläpp av näringsämnen från enskilda avlopp bedöms ha en betydande påverkan.

Vattenförsörjning och avloppshantering sker i dagsläget enskilt på varje fastighet eller gemensamt med andra fastigheter. Inom området finns flera enskilda dricksvattenbrunnar. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet. Avloppsanläggningarna består främst av markbaserade lösningar, men även enklare lösningar förekommer. Vid tillsyn av avloppsanläggningar i området under 2023-2024 konstaterades ungefär hälften vara bristfälliga. Uppföljning och åtgärder av de bristfälliga enskilda anläggningarna pågår som en följd av detta. Inom delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Området består av mestadels sandig och lerig morän men också ganska mycket urberg med varierat jorddjup. VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som enskilt VA-område

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Vattenförsörjning och avloppshantering kan därför fortsätta vara enskilt.

21: Ingeryd (John Bauerbyn)

Bebyggelsestruktur och planer

Området omfattar 22 bostäder (stugor) i en bostadsrättsförening på arrendetomt. Bebyggelsen består av fritidshus där en del hus används som permanentbostäder. Ca 500 m österut ligger område 22 (Bunn).

Bebyggelsen omfattas av detaljplan som är fullt utbyggd. Ingen ytterligare utveckling är planerad i området.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är lågt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Fastigheterna har en gemensam avloppsanläggning och gemensam dricksvattentäkt.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Geologin består av ytligt berg och morän, topografin är brant. VA-avdelningen saknar specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som enskilt VA-område

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Vattenförsörjning och avloppshantering bör därför fortsätta vara enskilt.

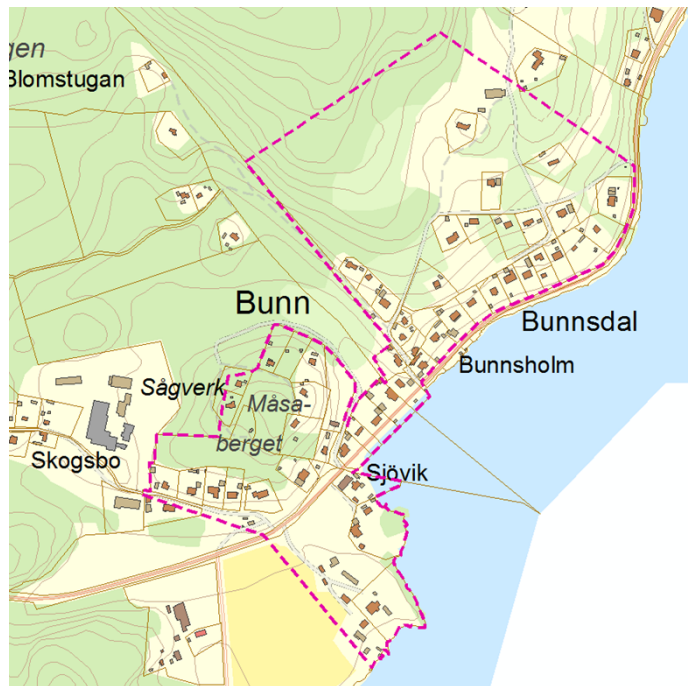
22: Bunn

Bebyggelsestruktur och planer

Området omfattar 61 bostäder belägna vid sjön Bunnns sydvästra del, nära gränsen till Aneby kommun. Bebyggelsen består mestadels av permanentbostäder med enstaka fritidshus. Cirka 500 m västerut ligger område 21 (Ingeryd, John Bauerbyn).

En mindre del av området omfattas av detaljplan. Övriga delar ligger inom sammanhållen bebyggelse.

Bebyggelsestrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är högt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Ungefär 30 fastigheter har en gemensam avloppsanläggning med en nyanlagd markbädd. Anläggningen har inte kapacitet att ansluta fler fastigheter. Inom området finns också en gemensam dricksvattentäkt som försörjer ca 30 fastigheter. Utöver detta antas vattenförsörjning och avloppshantering ske enskilt på varje fastighet. Närheten till sjön Bunn och den bitvis täta bebyggelsen gör att det inom stora delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Geologin i området består av ytligt berg och morän med inslag av grus i områdets södra delar. VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området. Området ligger i anslutning till kommungränsen till Aneby, där de områden som ligger vid den södra delen av sjön omfattas av Aneby kommuns verksamhetsområde för allmänt VA. Det pågår diskussioner mellan VA-avdelningen i Jönköpings kommun och Aneby Miljö & Vatten AB om en eventuell gemensam VA-anläggning i området.

Området klassas som VA-utredningsområde

Antalet fastigheter är relativt stort och det finns ett högt bebyggelsestryck i området. Detta, samt att den nuvarande vattenförsörjningen och avloppshantering inte är känd i detalj gör att det behöver utredas om det krävs någon förändring av vattenförsörjningen och avloppshantering.

VA-avdelningen tar initiativ till att utreda hur vattenförsörjning och avloppshantering ska lösas i området.

23: Bunnström (Bunn)

Bebyggelsestruktur och planer

Området omfattar 25 bostäder belägna vid sjön Bunnns nordvästra del. Inom området finns mest fritidshus men även permanentbostäder.

Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Området ligger inom sammanhållen bebyggelse.

Drygt 300 m nordost om Bunnström finns ett par områden som tillsammans omfattar ca 70 bostäder.

Bebyggelsetrycket i området (viljan från invånare att exploatera) är medelhögt.

Vattenförsörjning och avloppshantering

Bunnström är beläget i anslutning till sjön Bunn. Sjön är utpekad som regionalt särskilt värdefullt vatten (fiske, 2006) och dess ekologiska status är bedömd som måttlig. Tillförseln av näringsämnen från enskilda avlopp anses vara en betydande källa till övergödning. Bebyggelsen i Bunnström har idag enskild vatten- och avloppsförsörjning. Inom området finns flera enskilda dricksvattenbrunnar. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet/kvantitet. Avloppsanläggningarna består främst av markbaserade lösningar med oklar status. Inom stora delar av området ställs krav på hög skyddsnivå för hälso- och/eller miljöskydd vid nyanläggning eller renovering av avloppsanläggningar. Anledningen är litet jorrdjup, genomsläppliga jordarter och närhet till sjön.

Förutsättningar för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp

Geologin i området består av ytligt berg och morän med inslag av grus i områdets södra delar. Jorrdjupet varierar mellan 0,5 – 2,5 meter där ytligt berg finns. VA-avdelningen har inte specifik kunskap om de anläggningstekniska förutsättningarna i området. Avståndet till närmaste möjliga anslutningspunkt på det allmänna VA-ledningsnätet är stort i förhållande till antalet hus i området.

Området klassas som enskilt VA-område

Det finns inga kända problem med nuvarande vattenförsörjning och avloppshantering. Ingen ytterligare utveckling är planerad i området. Vattenförsörjning och avloppshantering bör därför fortsätta vara enskilt.

Vattentjänstplan – Bilaga 3

Bedömningsmodell för VA-planområden

Manual för hantering av modellverktyget

Denna manual är ett hjälpmedel vid hantering av det modellverktyg som används för att bedöma vilket behov det finns av förändrad VA-struktur och möjlighet för anslutning till allmän VA-försörjning (via överföringsledning) i de områden i kommunen som utgör *VA-planområden*.

Manualen redovisar nedanstående moment. Tillvägagångssätt för avgränsning av VA-planområden eller vilket underlag som behövs för att utföra bedömningarna redovisas inte här.

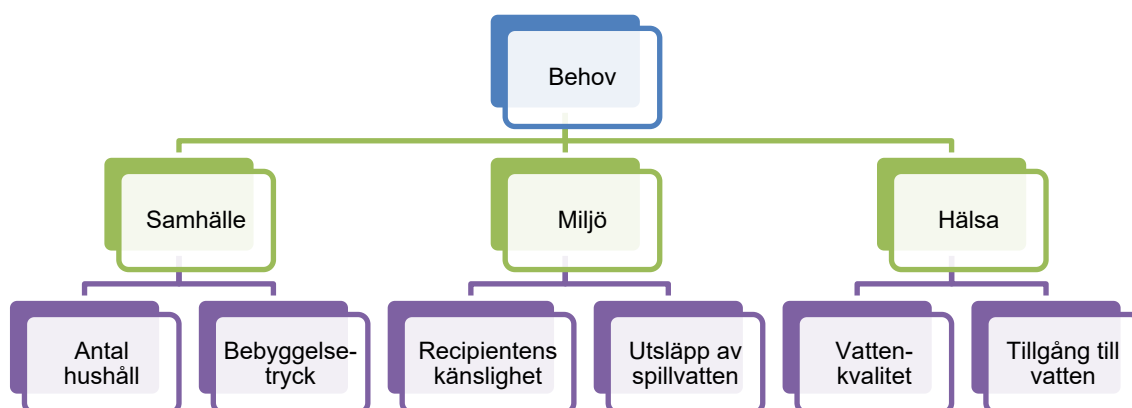

Bedömning av behov av förändrad VA-struktur

Bedömningen görs i fliken Prioriteringsmodell i verktyget

De områden som utgör VA-planområden bedöms med avseende på flera kriterier som tillsammans bildar områdets ”behov av en förändrad VA-struktur”. Detta görs för att kommunen ska kunna se i vilka områden en förändrad VA-struktur är mest angelägen och få en grund för prioritering av anslutning till allmän VA-försörjning eller andra förbättrande åtgärder. Bedömningen omfattar de bebyggelsegrupper som identifierats i GIS-analysen över fastigheter med enskild försörjning. Analysen omfattar bebyggelsegrupper där tjugo eller fler hus ligger i nära anslutning till varandra.

Bedömningen av behov av en förändrad VA-struktur grundas på kriterier avseende samhälle, miljö och hälsa med underkriterier enligt figuren nedan. Behovsbedömningen ger grunden vad avser ett områdes behov av förändrad VA-struktur. I områden där VA-föreningar bildats för att ordna med försörjning av dricksvatten och/eller spillvatten kan det reella behovet vara lägre än om föreningen inte funnits. Denna aspekt påverkar dock inte behovsbedömningen i grunden, men behöver beaktas vid den slutliga klassningen av olika VA-planområden. I modellen finns därför utrymme att ange om det förekommer någon form av VA-förening i områdena.

1. Samhälle

Samhällsfaktorn är indelad i två kategorier, antalet hushåll och bebyggelsestryck.

Antalet hushåll anges i tre storleksklasser enligt nedan:

- +++ Området innefattar >50 hushåll
- ++ Området innefattar 30–50 hushåll
- + Området innefattar <30 hushåll

Parametern *omvandlingstryck/bebyggelsestryck* anges i tre storleksklasser enligt nedan:

- +++ Det finns ett stort intresse från invånare att utöka/utveckla bebyggelsen och den kommunala inriktningen tillåter att området utvecklas.
- ++ Det finns ett visst intresse från invånare att utöka/utveckla bebyggelsen och den kommunala inriktningen tillåter att området utvecklas.
- + Området kommer att avvecklas på sikt då bebyggelse på denna plats inte är lämplig.

Alternativt

- + Intresset från invånare att utöka/utveckla bebyggelsen är lågt.

2. Miljö (avloppssituation)

Miljöfaktorn är indelad i två parametrar, utsläpp och recipient.

Parametern, *utsläpp*, tar hänsyn den förorenande verksamheten/källan som här utgörs av avloppsanläggningar.

- +++ I området finns ett större antal avloppsanläggningar som påverkar miljön och/eller hälsan negativt.
- ++ I området finns ett mindre antal avloppsanläggningar som påverkar miljön och/eller hälsan negativt.
- + I området finns inga eller ett fåtal avloppsanläggningar som påverkar miljön och/eller hälsan negativt.

Parametern, *recipient* tar hänsyn till närheten till känslig recipient i tre nivåer:

- +++ Hela eller stora delar av området ligger inom hög skyddsnivå för miljö och/eller hälsa.
- ++ Mindre delar av området ligger inom hög skyddsnivå för miljö och/eller hälsa.
- + Området bedöms ha normal skyddsnivå för miljö och/eller hälsa.

3. Hälsa (dricksvattensituation)

Hälsofaktorn är indelad i två parametrar, kvantitet och kvalitet.

Hälsofaktorn kvantitet tar hänsyn till huruvida tillgången på dricksvatten är tillräcklig eller inte.

- +++ I området finns otillräcklig tillgång till vatten som kan användas för dricksvattenförsörjning.
- ++ I området finns tidvis otillräcklig tillgång till vatten som kan användas för dricksvattenförsörjning.
- + I området finns tillräcklig tillgång till vatten som kan användas för dricksvattenförsörjning.

Hälsofaktorn kvalitet beaktar de eventuella problem som kan vara förknippad med vattenkvaliteten.

- +++ Allvarliga kvalitetsproblem förekommer i små delar av området eller mindre allvarliga kvalitetsproblem i stora delar av området.
- ++ Allvarliga kvalitetsproblem förekommer i enstaka fall och mindre allvarliga kvalitetsproblem i små delar av området.
- + Mindre allvarliga eller inga problem finns området.

Bedömning av möjlighet för anslutning till allmänt VA via överföringsledning till den befintliga allmänna VA-anläggningen

Bedömningen görs i fliken Prioriteringsmodell i verktyget

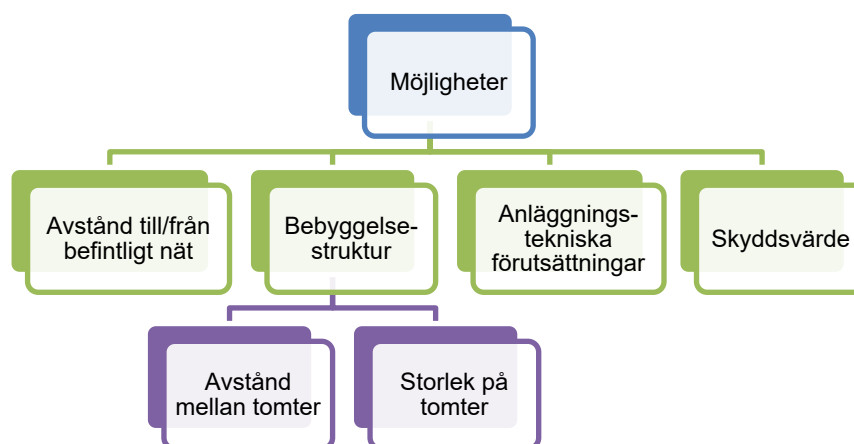
De faktorer som påverkar "möjligheten" för ett område att anslutas till allmänt VA grundas på de huvudsakliga aspekter som i slutändan gör genomförandet mer eller mindre kostsamt. I denna vattentjänstplan analyseras möjligheten för anslutning till allmänt VA via överföringsledning till den befintliga allmänna VA-anläggningen. Vid fördjupad utredning av områden som ska anslutas till den allmänna VA-anläggningen kan byggnation av lokala vattenverk och avloppsreningsverk utredas som alternativ till överföringsledningar.

Om förutsättningarna för anslutning av ett område kräver dyra tekniska lösningar medför detta att kostnaderna ökar och är det dessutom få abonnenter som ska anslutas blir kostnadstäckningen låg. Dock kan samordningsvinster med andra intressen påverka totala kostnader positivt. Det administrativa arbetet som kan krävas för en utbyggnad kan också variera mellan områden vilket också kan påverka kostnaderna.

Syftet med denna bedömning är inte att ta fram en kostnad för VA-anslutning av respektive område. Syftet är att visa bilden bakom kostnaden, det vill säga i vilka aspekter är möjligheten för VA-anslutning god (vanligtvis förknippat med lägre kostnader för VA-utbyggnad) och var är möjligheterna mindre goda (vilket vanligen innebär högre kostnader för VA-utbyggnad).

Den bild som skapas av möjlighetsbedömningen kan användas som en grund för kostnadsberäkning. I det skede där kostnaden beräknas beaktas också sådana aspekter som har att göra med hur fördelning av kostnad ska gå till och hur investeringar ska göras över tid. Detta beaktas inte vid bedömning av respektive områdes möjlighet för VA-utbyggnad.

Med den möjlighet som är förknippad med VA-utbyggnad i olika områden, tillsammans med den del som utgör bedömning av behov, kan ett resonemang föras kring prioriteringsordning och takten för VA-utbyggnad. Förhoppningen är att det i resonemanget ska vara lätt för alla berörda att se anledningen till varför det är mer eller mindre dyrt att bygga ut VA och hur behovet inom olika områden skiljer sig åt.

1. Avstånd till/från befintligt nät i förhållande till antal hus

Som en del i bedömningen finns kriteriet *Avstånd till/från befintligt nät i förhållande till antal hus i området*. Denna faktor är avsedd att visa längden på nya, nödvändiga överföringsledningar till/från respektive område från närmsta möjliga anslutningspunkt i det befintliga ledningsnätet, varifrån dimension av dricks- och spillvattenledning är tillräcklig för områdets behov. Avståndet relateras till antalet hus inom VA-planområdet för att visa kostnaden per ansluten fastighet. Förslag på kriterier för bedömning av *Avstånd till/från befintligt nät* visas nedan.

- +++ För att ansluta området krävs 10 m överföringsledning (ledningsschakt) per hus i det aktuella VA-planområdet.
- ++ För att ansluta området krävs 10-20 m överföringsledning (ledningsschakt) per hus i det aktuella VA-planområdet.
- + För att ansluta området krävs mer än 20 m överföringsledning (ledningsschakt) per hus i det aktuella VA-planområdet.

2. Bebyggelsestruktur

Bebyggelsestrukturen inom ett område påverkar hur god kostnadstäckning VA-utbyggnad inom ett område kan uppnå. Bebyggelsestrukturen utgörs främst av de två delarna avstånd mellan tomter och storlek på tomter. Ju närmare varandra tomterna ligger och ju mindre de är desto bättre bedöms kostnadstäckningen vara, vilket är gynnsamt vid bedömning av möjlighet. Förslag på kriterier för bedömning av *Bebyggelsestruktur* visas nedan.

Avstånd mellan tomter

- +++ Tomterna gränsar till varandra och samma huvudledning kan försörja två husrader
- ++ Tomterna gränsar till varandra men en huvudledning kan bara försörja en husrad
- + Tomterna är glest belägna

Storlek på tomter

- +++ Medelstorlek tomt $\leq 1500 \text{ m}^2$
- ++ Medelstorlek tomt $> 1500 - 3000 \text{ m}^2$
- + Medelstorlek tomt $\geq 3000 \text{ m}^2$

3. Anläggningstekniska förutsättningar

Jordartsförhållandena och förekomst av berg inom ett område påverkar hur kostsamt det är att gräva och borra i marken. Kostnaden påverkas också av hur stabil marken är, dvs hur goda geotekniska förutsättningar som finns och risken för ras och skred, vilket styrs av jordarter, berg och höjdvariationer. Även ett geotekniskt stabilt område kan vara problematiskt för VA-utbyggnad om höjdvariationerna inom området är stora. Förslag på kriterier för bedömning av *Anläggningstekniska förutsättningar* visas nedan.

- +++ Området bedöms ha goda geotekniska förutsättningar med gynnsamma jordartsförhållanden och/eller självfall möjligt till anslutningspunkt.
- ++ Området bedöms delvis ha goda geotekniska förutsättningar, delvis svåra geotekniska förutsättningar och/eller spillvatten kan delvis ledas till anslutningspunkten via självfall. LTA-system (trycksatt system) / pumpstationer krävs för delar av sträckan.
- + Området bedöms ha svåra geotekniska förutsättningar med ogynnsamma jordartsförhållanden eller berg i dagen och/eller självfall ej möjligt, trycksatt system krävs för att kunna ansluta området till befintligt nät.

4. Skyddsvärde och andra fördyrande omständigheter

Skyddsvärda områden kan ge ökade kostnader för VA-utbyggnaden genom större utredningsbehov innan anläggning eller annat administrativt förarbete såsom markförhandlingar eller krav på tillstånd- och dispensansökningar. I vissa fall kan också ledningsdragning genom extra skyddsvärda områden behöva undvikas med längre ledningsstråk som följd. De typer av skyddsvärden som beaktats i bedömningen är arkeologi & fornlämningar, skyddad natur, riksintressen och infrastruktur som behöver passeras. Underlaget har utgjorts av tillgängliga kartbaserade data. Det finns även andra fördyrande omständigheter som kan ge ökade kostnader för VA-utbyggnaden. De typer av fördyrande omständigheter som beaktats i bedömningen är potentiellt förorenade områden och invasiva arter.

Förslag på kriterier för bedömning av *Skyddsvärde* visas nedan.

- +++ Det finns inga sådana skyddsvärden eller andra fördyrande omständigheter som påverkar önskad VA-utbyggnad eller gör den administrativa processen mer omfattande.
- ++ Det finns sådana skyddsvärden eller andra fördyrande omständigheter inom området att VA-utbyggnaden behöver ta en viss omväg eller som gör den administrativa processen mer omfattande.
- + Det finns sådana skyddsvärden eller andra fördyrande omständigheter inom området att VA-utbyggnaden behöver ta en betydande omväg och samtidigt gör den administrativa processen mer omfattande.

Vattentjänstplan – Bilaga 4

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Inledning

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken ska en myndighet eller en kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Därför har behovet av en strategisk miljöbedömning undersökts parallellt med framtagandet av vattentjänstplanen.

I detta dokument redovisas processen, relevanta lagtexter och resultatet av arbetet, där slutsatsen är att genomförandet av planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning därmed inte behöver genomföras.

Sammanfattning av vattentjänstplanen

Jönköpings kommuns vattentjänstplan innehåller:

- en övergripande beskrivning över de långsiktiga behov som finns för den allmänna VA-anläggningen.
- en redovisning av vilka områden med befintlig bebyggelse som kan bli aktuella för utbyggnad av allmänt VA.
- en beskrivning av vilka risker som finns för den allmänna VA-anläggningen vid skyfall.
- en redovisning av de åtgärder som behöver vidtas för att säkra funktionen av den allmänna VA-anläggningen och tillgodose behovet av allmänna vattentjänster.
- en undersökning av om vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Avgränsningar

Vattentjänstplanen är endast ett strategiskt styrdokument. Åtgärderna i vattentjänstplanen anger vad som behöver göras, men fastslår inte hur, det vill säga vilken teknisk lösning som ska väljas eller eventuella markanspråk. Det utreds vidare i respektive åtgärd/projekt.

Undersökningen om betydande miljöpåverkan utgår från vattentjänstplanens genomförande i sin helhet på en övergripande nivå. Den åtgärd som främst har beaktats i undersökningen om miljöpåverkan är utbyggnad av allmänt VA i VA-utbyggnadsområden, åtgärd nr 1. Åtgärd nr 2, som handlar om att utreda hur behovet ser ut avseende vattenförsörjning och avloppshantering i VA-utredningsområden, kan i utredningsskedet inte medföra någon betydande miljöpåverkan, men åtgärden har ändå till viss del beaktats genom att bland annat undersöka förekomsten av riksintressen och skyddad natur/kultur i och i anslutning till de aktuella områdena. Vattentjänstplanens skyfallsåtgärder handlar i ett första skede om att kartlägga vilka förbättringsmöjligheter som kan genomföras på riskutsatta anläggningar. Eftersom det inte är kartlagt vilka förbättringsåtgärder som i ett senare skede kommer att vidtas, är det i dagsläget svårt att bedöma åtgärdernas eventuella miljöpåverkan.

Respektive projekt/åtgärd ansvarar för vidare miljöutredningar och miljöfrågor i det fortsatta projekteringsarbetet. För de projekt/åtgärder som omfattas av detaljplanearbete och/eller tillståndsprövning enligt miljöbalken kommer en undersökning av betydande miljöpåverkan alternativt strategisk miljöbedömning att göras i samband med detta.

Nollalternativ

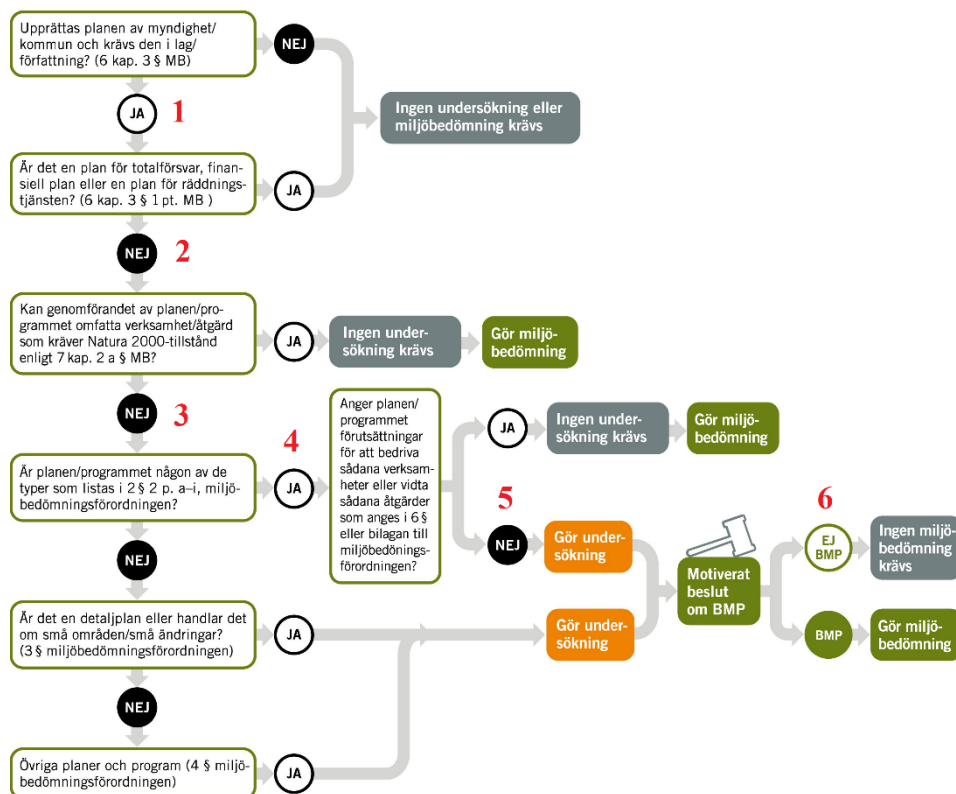
Om vattentjänstplanen inte tas fram kommer Jönköpings kommun inte uppfylla sitt ansvar enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Om planerade åtgärder i vattentjänstplanen inte genomförs finns en risk för att förväntade positiva effekter på miljö och hälsa uteblir.

Processbeskrivning och lagrum

I Naturvårdsverkets handledning för strategiska miljöbedömningar¹ framgår förfarandet för att avgöra om en undersökning eller strategisk miljöbedömning krävs. Den röda numreringen i figuren på nästa sida representerar de bedömningar som gjorts och redovisas nedan i respektive steg.

¹ <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning/>

STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING – behöver en undersökning göras?

Steg 1 och 2

Steg 1: Upprättas planen av myndighet/kommun och krävs den i lag/författning?

Miljöbalken (1998:808) 6 kapitlet om miljöbedömningar anger i 3 § att:

3 § En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Skyldigheten gäller inte:

1. planer och program som endast syftar till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten, och
2. finansiella eller budgetära planer och program.

Slutsats steg 1: JA, vattentjänstplanen faller under sådana planer som anges i 3 § för vilka miljöbedömning ska göras om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vattentjänstplanen är reglerad i Lag om allmänna vattentjänster och tas fram av kommunen.

Steg 2: Är det en plan för totalförsvar, finansiell plan eller en plan för räddningstjänsten?

Slutsats steg 2: NEJ, vattentjänstplanen omfattas inte av undantagen som anges i 3 § ovan.

Steg 3

Steg 3: Kan genomförandet av planen/programmet omfatta verksamhet/åtgärd som kräver Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 2 § miljöbalken?

28 a § Tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 27 § första stycket 1 eller 2.

Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området.

Slutsats steg 3: NEJ, vattentjänstplanen omfattar inte påverkan på Natura 2000-områden eller andra områden som avses i 28a §.

Steg 4

Steg 4: Är planen/programmet någon av de som listas i 2 § 2 punkt a - i miljöbedömningsförordningen?

Miljöbedömningsförordningens 2 § punkt 1 och 2 anger att:

2 § En betydande miljöpåverkan ska antas enligt 6 kap. 3 § första stycket miljöbalken, om
1. genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken, eller
2. planen, programmet eller ändringen anger förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till denna förordning och är
a) ett åtgärdsprogram enligt 5 kap. 8 § miljöbalken,
b) en avfallsplan enligt 15 kap. 41 § miljöbalken eller enligt 9 kap. 11 § avfallsförordningen (2020:614),
c) en översiktsplan enligt 3 kap. plan- och bygglagen (2010:900),
d) en regionplan enligt 7 kap. plan- och bygglagen,
e) en plan för tillförsel, distribution och användning av energi enligt lagen (1977:439) om kommunal energiplanering,
f) en länsplan enligt förordningen (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur,
g) en havsplan enligt havsplaneringsförordningen (2015:400),
h) en plan för moderna miljövillkor enligt 11 kap. 28 § miljöbalken, eller
i) en annan plan eller ett annat program som avser jord- eller skogsbruk, fiske, energi, industri, transporter, regional utveckling, avfallshantering, vattenförvaltning, telekommunikationer, turism, fysisk planering eller markanvändning.

Slutsats steg 4: JA, vattentjänstplanen faller under de planer som tas upp under punkt 2 i).

Steg 5

Steg 5: Anger planen/programmet förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen?

6 § och bilagan till miljöbedömningsförordningen tar upp flera verksamheter och åtgärder som berör vattentjänstplanens ämnesområde. Till exempel listas här infrastrukturprojekt (bilagan, punkt 10) med relevans:

10. Infrastrukturprojekt som avser

- a) anläggning av industriområden,*
- b) tätortsbebyggelse, inklusive byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser,*
- c) byggande av järnvägar, omlastningsstationer eller terminaler för kombinerad trafik,*
- d) anläggning av flygfält,*
- e) byggande av vägar, hamnar eller hamnanläggningar, inklusive fiskehamnar,*
- f) anläggning av inre vattenvägar eller anläggningar för reglering av vattenflöden,*
- g) dammar och andra fördämningar eller vattenmagasin för långvarigt bruk,*
- h) spårvägar, upphöjda eller underjordiska järnvägar, hängbanor eller liknande banor av speciell typ som endast eller i huvudsak används för passagerartransport,*
- i) byggande av rörledningar för gas eller olja,*
- j) anläggning av vattenledningar över långa avstånd,*
- k) kustanläggningar för att bekämpa erosion eller havsanläggningar i form av vallar, pিরer, vågbrytare eller andra anläggningar för skydd mot havet eller andra havsanläggningar varigenom kustlinjen kan ändras (andra verksamheter och åtgärder än sådana som avser underhåll eller återuppbyggnad av anläggningar),*
- l) system för utvinning av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning, eller*
- m) anläggningar för överledning av vatten mellan avrinningsområden.*

Slutsats steg 5: NEJ, Vattentjänstplanen kan förvisso identifiera behov av att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen, men anger inte förutsättningarna för att bedriva verksamheten eller vidta åtgärder. Vattentjänstplanens befintliga upplägg hanterar vad som behöver göras, men inte hur åtgärder ska genomföras (teknisk lösning) eller vilket eventuellt markanspråk (var) åtgärder kan komma att krävas. Det får efterföljande utredningsarbete hantera.

I och med slutsatsen i steg 5 konstateras att en betydande miljöpåverkan med anledning av planen inte kan förutsättas men att det krävs en undersökning (enligt miljöbalkens 6 kap. 5 §, nedan) för att fastslå om behov av strategisk miljöbedömning krävs.

5 § En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, om

- 1. frågan om betydande miljöpåverkan inte är avgjord i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 4 §, eller*
- 2. planen, programmet eller ändringen inte omfattas av undantaget i 3 § andra stycket.*

Undersökning om betydande miljöpåverkan kan antas

För att utreda om planen antas medföra betydande miljöpåverkan görs en undersökning. Vad en undersökning innebär framgår av miljöbalkens 6 kap. 6 §:

6 § Undersökningen ska innebära att myndigheten eller kommunen

1. identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och
2. samråder i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om sådana omständigheter som avses i första stycket 1.

Om undersökningen visar att genomförandet av planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver en strategisk miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) tas fram och antas parallellt med planen. Undersökningen ska generera ett beslutsunderlag men bidrar samtidigt även till kunskap som kan vara användbar i det fortsatta arbetet med planen samt med miljöbedömningen i det fall en sådan ska göras.

Om undersökningen visar att genomförandet av planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver ingen strategisk miljöbedömning tas fram.

Metod för undersökning

Undersökningen har utgått ifrån 5 § miljöbedömningsförordningen där det tydliggörs vad undersökningen ska utgå ifrån vid bedömning av om planens eller programmets genomförande kan antas ge upphov till betydande miljöpåverkan.

5 § Vid en undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken ska identifieringen av omständigheter som i det enskilda fallet talar för eller emot en betydande miljöpåverkan utgå ifrån

1. i vilken utsträckning planen, programmet eller ändringen
 - a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser,
 - b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför,
 - c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller
 - d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen,
2. miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen,
3. de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper,
4. i vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna,
5. miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper,
6. miljöeffekternas omfattning,
7. riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter,
8. det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen, och
9. påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

Checklista för undersökning om betydande miljöpåverkan

För att tydliggöra vilka aspekter som har bedömts i undersökningen om betydande miljöpåverkan har nedanstående checklista använts.

Tabell 1. Bedömningsområden som ingår i undersökningen om betydande miljöpåverkan och behov av en strategisk miljöbedömning för Jönköpings kommuns vattentjänstplan

Bedömningsområde	Negativ påverkan	Ingen påverkan	Positiv påverkan	Kommentar
Globala mål, Agenda 2030			X	Vattentjänstplanen ska bidra till att säkerställa kommunens vattentjänster, vilket bidrar till måluppfyllelse av mål 6, ”Rent vatten och sanitet för alla” och mål 11 ”Hållbara städer och samhällen”.
Miljömål och miljökvalitetsnormer			X	Påverkan bedöms vara positiv om än ringa. Genom att genomföra de åtgärder som tas upp i vattentjänstplanen bidrar det till att nå målen ”Ingen övergödning”, ”Grundvatten av god kvalitet”, ”Levande sjöar och vattendrag” och ”God bebyggd miljö”. Vattentjänstplanen bidrar även till att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten.
Översiktsplan			X	Vattentjänstplanen bidrar till att översiktsplanen kan genomföras eftersom en fungerande VA-försörjning är en förutsättning för ett långsiktigt hållbart samhälle. Vattentjänstplanen bedöms vara förenlig med de mål och strategier som finns i översiktsplanen. Vattentjänstplanen pekar på behov och åtgärder som kan komma att kräva markanspråk som i nästa led kan behöva föras in i kommande översiktsplan.

Övriga kommunala policys, planer och program			X	<p>Vattentjänstplanen är en del av kommunens VA-plan och har därmed en tydlig koppling till såväl huvuddokumentet som övriga delplaner.</p> <p>Vattentjänstplanen bidrar till att uppfylla VA-planens vision och strategier. Planen har även en koppling till kommunens program för klimatanpassning och Program för hållbarhet i Jönköpings kommun. I övrigt bedöms inte vattentjänstplanen ha någon tydlig påverkan på andra kommunala planer.</p>
Riksintressen		X		<p>VA-utbyggnadsområdena Lovsjö fritidshusområde och Konungsö ligger båda inom ett område som är klassat som riksintresse för totalförsvaret.</p> <p>VA-utredningsområdet Berghalla angränsar till ett område som är klassat som riksintresse för det rörliga friluftslivet. De åtgärder som föreslås i vattentjänstplanen bedöms dock inte ha någon direkt påverkan varken på dessa eller på något annat av de riksintressen som finns inom kommunen. En eventuell påverkan på riksintressena kommer att bedömas i samband med kommande detaljplanearbete för respektive område.</p>
Kulturmiljö		X		<p>Ingen direkt påverkan.</p> <p>Vattentjänstplanen är endast ett strategiskt styrdokument och inga exakta ledningsdragningar eller markanspråk föreslås i planen. Dock är bedömningen att det finns en viss risk för påverkan på fornlämningar i det fortsatta arbetet. Hänsyn kommer att tas i det fortsatta projekteringsarbetet eller i samband med eventuell detaljplanering.</p>

Naturmiljö		X		Ingen direkt påverkan. Vattentjänstplanen är endast ett strategiskt styrdokument, inga exakta ledningsdragningar eller markanspråk föreslås i planen. Dock är bedömningen att det finns viss risk för påverkan på naturmiljöer i samband med kommande VA-utbyggnad. Hänsyn kommer att tas i det fortsatta projekteringsarbetet eller i samband med eventuell detaljplanering. Åtgärderna kan också ha en positiv effekt tack vare minskade utsläpp av övergödande ämnen.
Förorenade områden		X		Ingen direkt påverkan. Potentiellt förorenade områden finns inom några av VA-planområdena, bland annat inom Konungsö som är klassat som ett utbyggnadsområde. Hänsyn kommer att tas i det fortsatta projekteringsarbetet.
Ras och skred		X		Ingen direkt påverkan. Risk för ras och skred finns inom några av VA-planområdena, bland annat inom Lovsjö fritidshusområde som är klassat som ett utbyggnadsområde. Hänsyn kommer att tas i det fortsatta projekteringsarbetet.
Sociala värden och rekreation		X		Vattentjänstplanen ger indirekt en viss positiv påverkan på sociala värden genom att säkra vattentjänsterna, vilka utgör en viktig grund för ett modernt och hållbart samhälle. Påverkan bedöms dock vara relativt liten och kan därför anses vara försumbar.
Materiella värden		X		Ingen direkt påverkan men kommande skyfallsåtgärder på kommunens VA-anläggningar kan skydda tekniska installationer (som har materiella värden). Skyddet medför dock också en kostnad att upprätta. Så påverkan bedöms vara neutral.

Hälsa och säkerhet (risker för människors hälsa och för miljön)			X	Riskerna för människors hälsa och miljö bedöms minska något genom att säkerställa vattentjänsterna med utbyggnad av allmänt VA till områden med befintlig bebyggelse samt åtgärder för att minska påverkan på VA-anläggningarna vid skyfall. I samband med VA-utbyggnad kan det finnas områden där markföroreningar kan förekomma. Detta hanteras dock i den fortsatta planeringen av respektive åtgärd.
Ekosystemtjänster			X	Genom att fler hushåll ingår i de fungerande kretslopp som allmänt VA innebär (vattnets kretslopp, återföring av slam till jordbruksmark) så bedöms påverkan vara positiv.
Vatten (yt- och grundvattenkvalitet)			X	Påverkan bedöms vara positiv om än liten. Genom att fler områden ansluts till allmänt VA så minskar utsläppen av framförallt övergödande ämnen. Därmed ger planen en positiv effekt på såväl ytvatten som grundvatten i de områden som ansluts. De åtgärder som i framtiden kan komma att vidtas för att minska påverkan på VA-anläggningarna vid skyfall kan få en viss positiv effekt genom minskade bräddningar.
Luft		X		Ingen påverkan
Mark		X		Behov av markanspråk kan uppkomma vid genomförandet av vattentjänstplanens åtgärder, men det är i nuläget inte känt vilken mark/ vilka platser som berörs. Detta kommer att utredas och bedömas i senare skeden. Åtgärderna bedöms inte påverka markens kvalitet. Samtidigt kommer behovet av mark för enskilda VA-anläggningar att minska och även deras lokala påverkan.

Klimat (lokalt)		X		Vid anslutning av nya områden sker en viss ökning av energibehov under anläggningsarbetet samt för driften (pumpning etc.). Distribution av vatten via rörledningar är dock mycket energieffektivt och utsläppsökningen förväntas därför vara marginell.
-----------------	--	---	--	--

Sammanvägd bedömning

Vattentjänstplanen bedöms, med stöd av ovanstående process samt checklista, inte medföra betydande miljöpåverkan, vilket medför att ingen strategisk miljöbedömning kommer att upprättas.

Genomförandet av planen väntas ge positiva effekter kopplat till att trygga vattentjänsterna och till att minska påverkan på allmänna VA-anläggningar vid skyfall. Vattentjänstplanen kan även medföra vissa negativa effekter, främst vid anläggandet av tekniska anläggningar i samband med VA-utbyggnad. Exempel på sådana negativa effekter är användning av betong (klimatpåverkan) samt risk för påverkan på natur- och kulturmiljö.

Respektive projekt/åtgärd ansvarar för vidare miljöutredningar och miljöfrågor i det fortsatta projekteringsarbetet. För de projekt/åtgärder som omfattas av detaljplanearbete och/eller tillståndsprövning enligt miljöbalken kommer en undersökning av betydande miljöpåverkan alternativt strategisk miljöbedömning att göras i samband med detta.

Samråd om ställningstagande

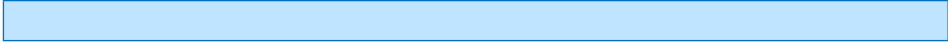
Kommunens ställningstagande om att planen inte antas medföra betydande miljöpåverkan redovisas i samrådsmaterialet till vattentjänstplanen. Samrådet gällande undersökningen om huruvida vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ingår således i samrådet av vattentjänstplanen.

Beslut

Enligt miljöbalkens 6 kap. 7 § framgår det att:

7 § Myndigheten eller kommunen ska efter undersökningen i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten. Lag (2017:955).

8 § Beslutet om huruvida genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan får inte överklagas särskilt.

Beslut som följer kommunens ställningstagande om att planen inte antas medföra betydande miljöpåverkan tas av kommunfullmäktige i samband med antagandet av planen, då detta ställningstagande kommer ligga som en bilaga till planen vid antagande.